

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Égtes évre 10 frt, félre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Érseksétség és kiadóhivatal: Budapest, ~~1897. október 20-án~~
Üllői út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

KIR. MAGY.
TÉRHELYTUDOMÁNYI
KÖNYVTÁRA

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Hizott állatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület folyó évi december hó 11., 12., 13-ik napján díjazással egybekötött hízott állatvásárt rendez Budapesten, a székesfővárosi marhavásártér istállóiban.

A hizott állatvásárt a földmívelésügyi m. kir. miniszter 6 nm. támogatásával az OMGE., mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetegének központja, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátók Szövetkezete, a magyar czukorgyárok országos egyesülete, a mézások és a hentesek ipartestülete, valamint a kőbányai sertéskezelő-művelési csarnokkal együttesen rendezik.

A hizott állatvásárra felhozható: *hizott szarvasmarha, juh, sertés és hizott baromfi.* Az állatok díjazására állami, városi, egyesületi és egyéb díjak állanak rendelkezésre.

A vásáron részvenni szándékokok bejelentésüket november hó 1-ig küldhetik be az OMGE. titkári hivatalához, mely az érdeklődőknek levélbeli megkeresésre a *vásár tervezet és a szükséges bejelentési levelet* megküldi.

A rendező-bizottság.

A magyar ipar fejlesztése.

Az országos iparegyesület mozgalmat szándékozik megindítani a magyar ipar fejlesztése érdekében. Hogy a tervezett akcióhoz helyes kiindulási pontokat szerezzen, a magyar kereskedői kar képviselőivel egyetemben mindenkéltől megállapítani igyekeznek azt, hogy milyen külföldi iparüzemek vannak nálunk forgalomban, amelyek hazai termékekkel kiküszöbölhetők volna. A kinyomozás eredményei döntik majd el, hogy az iparegyesület a társadalmi tevékenység felhasználásával miféle iparágak meghonosítására s mily módon hasson közre.

Ma még nem tudjuk, hogy a mozgalom vezetőinek micsoda iparágakon fog véglegesen megállapodni a szeme s e szerint milyen utakat fognak kifejlni a cél eléréséhez. Nem foglalkozhatunk tehát a mozgalommal abból a szempontból, hogy az a célhoz jobban, vagy kevésbé közelítő utakat választ-e meg; méltányolhatjuk azonban a törekvést már in abban a jelentőségében, mely szerint ez a magyar ipar fejlesztésére, megerősítésére irányul.

Lehetnek nemzetgazdasági elméletek, melyeknek alkalmazása révén az ipari s mezőgazdasági érdekeltséget ellenfelek gyánant állíthatjuk szembe. Ilyen elmélet az, hogy én mint agrár állam könnyebben szerezhetek nyerterményeimnek piacot, ha magam is piacot biztosítok fogyasztóim ipari termékei részére.

Az elmélet erejével lép fel az a kedvezőtlen tapasztalatunk is, hogy az ipar fejlesztése érdekében kifejtett állami támogatások a mezőgazdaság rovására érvényesültek, amennyiben az ipartámogatás egyoldalú vámpolitika érvényesítésén erőlködött. Figyelmet érdemelne végül is a gyakorló következmény is, hogy ipari fellendülésünk utolsó két évtizedében a nagy sietséggel s kedvezményekkel felállított gyárkérmények füstje, legelősen a magyar kisipart fojtotta meg és segített kiélesíteni a szocialis kérdést.

Mindezzel szemben a való élet hatalmas ellenérveket is tartogat. A közös vánterületen belül, legfőbb mezőgazdasági terményeinkre nézve a kivételi kényszer megszűnt; nem áll tehát fenn — és előreláthatólag hosszú ideig nem fog bekövetkezni — az a kényszerhelyzet sem, hogy az agrár érdekek nevében,

iparunk fejlődési képessége elé korlátokat állítsunk.

A másik érv az, mely szerint a magyar mezőgazdaságnak legnagyobb áldozatait nem a magyar, hanem az osztrák ipar oltárán kell bemutatni.

A harmadik érv az, hogy nincs drágább czirkulus vicziózus, mint amelyet megfizetünk akkor, mikor kivitt honti nyerterményeinket kézi ipari czikkekl alakjában vesszük vissza a külföldről.

És valamennyi fölött magasan kiemelkedik a törvény, hogy a nemzeti erő leteltség morzsája is az éssz javára fejlődik.

Feljődék a magyar ipar nagyra; tegye hatálytalanná az idegen versenyt; tartsa lthoz az évenként kiadni szokott száz milliókat: olyan érdek ez, melyivel a mezőgazdaság első sorban szolidáris.

Mindezzel tehát, míg a magyar ipar fejlesztéséhez kiindulási pontok megszerzéséről van szó, érdekeket megkülönböztetni, érdekeket egymással szembeállítani nem indokolt és nem helyes. Az érdekek csak ott ágazhatnak el, a nézetek csak akkor ütközhetnek össze, ahol és amikor az iparfejlesztés érvénybe léptetődj módjainak és elveinek kivitelére kerül a sor.

Örülünk, hogy az állami támogatásnak elvével maga az országos iparegyesület számol le, hivatalos organumában ezeket írán: „Könnyű volna ismétlen hangzatosítani azt: támogassa jobban az állam az ipart, ámde ne felejtjük azt, hogy az állam sehol, de különösen a közzgazdaság terén nem játszhatja a gondviselés szerepét és ha éppen nálunk tekintjük a viszonyokat, azt fogjuk találni, hogy az állami beavatkozás az ipar terén sokszor

T. cz.

Szükségletünk **jól sikerült vetőmagvakban**, mint herefajok, mák, baltaczim, repce-, len-, gomborka- és takarmányfűmagvakban **jelentékeny**. Kérjük a t. cz. gazdaközönséget ezekből bizomunkra **hú mintákat** küldeni, melyekre előnyös ajánlattal készséggel szolgálunk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utczá 31. sz.

túltelte már azt a határt, melyben működés ösztönző és fejlesztő."

Helyes nyilatkozás ez nagyon. Újtűt vágia annak a jöhözmetű feltevésnek, hogy az ipar újabb lendüléshez állami kedvezményekből kívánja meríteni a lökö erőt s bennünket felment attól, hogy kellemetlen emlékeztetéseket vonatkoztassunk.

Amely ügyet a társadalmi tevékenység, a köztudat ereje fejleszt, az a természetes mederben marad; tévedés csak abban történhetik, ha az önégyed ösztöne nem talál fel hírtelen azt az irányt, amelyben a legkevésbé eróparazárlással célhoz juthat.

Tanácsot osztogatni a mozgalom vezetői között nem lehet hivatásunk; úgy tetszik azonban nekünk, hogy mikor új iparágak meghonosításáról beszélnek, új utakat akarnak törni a helyett, hogy a meglévőket tatarozzák. Gépiparunk például — a kezdet elején van. Az 1896. évben 15-6 millió forintot adunk ki a külföldnek (Ausztriát is ideértve) gépeket és géprészeket. Ebből az összegből csak arató-, verő-, kaszálógépre, rostára mintegy 1 millió forint esik, sőt még ekkért s ekereszekért is 130,000 forinttal adóztunk. Kapa, kasza, villák s egyéb szerzőkön czimén 1-8 millió forint ment ki; csak kétféle feokendezőként 145,000 forint adunk ideben. Hosszu számsorokat íkathatnánk még ide egyéb ipari ágakból is. A figyelemre méltóbbak közé tartoznának, hogy csak kékfékért és sűrűkért 632,000 forint, szalmaárúkért 116,000 forint, nyergék és löszerszámokért 929,000 forint, kikészített bárány és juhborért 730,800 forint, kosárkötő árúkért 185,000 forint adunk ki kereszamban stb. stb. Mindezek azonban a forgalmi statisztika révén közismert adatok.

Már e néhány számadatra való hivatkozás is szembeszökő teszi azt, hogy kereskedelmi mérlegünk passzivitásában azoknak az iparágaknak is szükségletlenül nagy szerep jut, amelyek Magyarországon már íthon volnának. A logikus kérdés pedig ebből az, hogy nem egyszerűbb és könnyebb-e az előrehaladás, ha az ember már megfizetheti valamben a sarkát, mintha az első erő-kijétszés is fájtpontot kell teremtenie? Világosban feltéve a kérdés így hangzik: czélyszerű-e új és exotikus iparágak megteremtéséhez keresni az alapot addig, míg a már meglévő iparágak fejlesztéséhez sem tudunk elég erőt kölcsönözni?

Ha ez a kérdés nem a logika elejére dől el, akkor a mozgalom vezetői a már meglévő honi iparágak fejlesztésén is bizonyony elég dolgot fognak felfedezni és különösen a kézikipar körében, amely elhanyagolt tere az iparnak sok munkáskezt foglalkoztatván, annak kiszélesítése és fejlesztése szociális szempontból is alig méltatható jelentőséget öltethet.

Erdményeiben áldott lesz a mo-

zgalom, ha életet lehel a házi iparok egyes ágába, amelyek ipari fellendülés legutolsó korszakában elvesztették maguk által a talajt, nem azért, mintha ezzel együtt létjoguk is elveszett volna, hanem főként azért, mert a jobb ötlet s finomabb ízés alkalmazásával előállított idegen termékek kiszorították saját hazájából is. A fejlődéskéesség itt is meg van a magyarban, csak — hogy úgy mondjuk — az esztétikai rugókat kell több gondalú s figyelemmel alkalmaznunk.

Rendülők, hogy sok mással egyetemben ezek a kérdések is mélyrehatóan foglalkoztatni fogják a mozgalom vezetőit s ekként a társadalmi tevékenységnek helyes irányokat jelölhetnek ki.

Bárhogyan is ágazzanak el ezek az irányok, legfeljebb az erő czélyszerű felhasználása tekintetében kerülhetnek vita alá; de amit rögtön, a kezdet elején el kell ismernünk, ez az, hogy az országos iparügyesület az egyleti s a rendelkezésre álló társadalmi erőket igen üdvös kiindulási pontnál gyűjtötte egybe, a amelytől minden lépcsényi továbbhaladás egy nagy, országos érdeket emelhet előre. Hogy minden egyes térfoglaló lépést Ausztria fog megfizetni, az kétségtelen; ám minden korlátunk, mely a nemzeti erő egészséges életfejlődése elé gátat vet, előbb-több le kell dőnie, mely akkor is, ha ezt a korlátot Ausztriának nevezik.

Buday Barna.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Magyar fajta borjúk abraktakarmánya.

Gr. T. A az alábbi kérdést intézte a „Közlele” szerkesztőséghez:

„Fehér, magyar fajta szarvasmarha nevelésénél hol van a határ az abraktakarmányok előállításánál, améig veszélytelenül emelhetünk azon czéllal, hogy az 1 éven alatti tenyésztékek fejlődését minél jobban előmozdítsuk. Az anyák az egész nyári évadot legelőn tartók, a borjak 4-6 hónapos korukig szoptak (ad libitum) és e közben és ezután zabot kapnak abraktakarmányul s pillangós növények szénáját és réti sarjút szalaktakarmányul. A legelői időnyben naponta kétszer hajtának a legelőre háza, minélővára naponta 8 kilométernyi utat tesznek meg a legelőn magán való járásra kívül, a kalló edzés czéllal. Télien is minden alkalmas időben szállhatók az állatok szabadban való tartására. Az istállók ugyan szellőztethetők és telen is inkább hűvösök. Kérdés: az 1 éven alatti borjak előállításához 100 kilójára hány kiló zab vagy esetleg egyéb abraktakarmány eüthető tenyészállatnevelés mellett a táplálkozás veszélye nélkül? "

A kérdésből kitűnik, hogy az állatok — igen helyesen — gulyaszertien tenyészteszünk, éppen ezen oknál fogva azt hiszem, hogy nem célszerűsem helytelenül, ha a tulajdonképpeni kérdéstől előtve, kissé bővebb és nem az ilyen kérdésekre szokásos feleletet adom, mert a magyar fajta szarvasmarha tenyészteszést, különösen ha az nem istállóban neveletik, szokatlan dolog a takarmányadalagot előállítás után megállapítani, hacsak nem a sulnyak becsülése alapján, mert a gulyabéli állatot nem töljük a mássalálással.

A takarmányok táplálóanyagszámványai szerint a kérdésre igen egyszerű volna a felelet, ha az ímént jelzett körülmény akadály

nem szolgálna, mert e szerint 6-9 hónapos borjúknak napi adagja 100 kg. (élő súlyra 2-4 szárazanyag, 0-27 fehérje, 0-06 zsír, 1-2 szénhidrát, összesen 1-23 kg., ami megfelel az 1 : 5 : 5 tápanyagnak); 9-12 hónapos korig ugyancsak 100 kg. élő súlyra 2-5 szárazanyag, 0-24 fehérje, 0-05 zsír, 1-3 szénhidrát, összesen 1-29 kg., ami megfelel az 1 : 6 : 6 tápanyagnak, adandó. Ennek alapján aztán a rendelkezésre álló takarmányokból, könnyen kiszámítható a takarmányfélék emészthető tápanyagainak százalékos összetételét kiütemítő táblázatokról az adagolando mennyiség.

Különben is nem szükséges a takarmányadalagolásnál szorosban a takarmány táplálóanyagaitól szigorúan megkülönböztetve ragaszkodni. Ezen táblázatot inkább csak tájékoztató jellegűnek és ne receptszerűen, mert az tulajdonképpen akkor bírna teljes értékkel, ha takarmányoktat betakarítás után egrenként megelmeztetnők, jó tudva azt, hogy a minőség évenként milyen előtér szokott lenni. Hiszen kéne-e lett volna már alkalma olyan első kaszálásra, amelyben látni, melyek hány, melyek hány árpá- vagy zabszalma töböt ér. Így eseten aztán a táblázatokhoz való ragaszkodás ténvra vezetne, ezért ezeket csak a gyakorlati tapasztalatok egybevételével szabad használnunk.

A magyar fajta szarvasmarha tenyészteszének amúgy is megvan a maga különös szabályai, amelyekkel, ha figyelembe nem vesszünk, kivétezőtűkötűk azt eredetiségéből.

A magyar fajta tehén alatt a borjú 5-7 hónapos korúig szoptik és emellett még külön, is táplálkozik. Ha a borjú gulyabéli tehenekekől származnak, úgy gondoskodni kell a napnál állás mellett olyan helyről, ahova a borjú bejuthat és ahol a legjobb minőségű szénát és zabot találja. Lekötött tehének szoptat borjai így módon takarmányozásra természetesen sokkal könnyebb feladat.

Ezen takarmányozásnak azon előnye van, hogy a borjú ideőbb korukban, midőn a tejelválasztás apadóban van, kelően táplálkozhatnak jó minőségű és koncentrált takarmányokkal s ha elválasztatnak, azonnal jó esznek és a procezdúrán könnyen és minden hátrányos befolyás nélkül átmennek a tehenetetésbe.

A leválasztott borjúkat még legelőtészekor is a leggodosabb takarmányozásban kell részesíteni, mert csak ez eseten számíthatunk jó, egészséges, kifejelett és tökéletes anyagra, mely kellő alapul szolgálhat további tenyészteszre. E czéllal szükséges naponta és fejénként 4 kg. legjobb minőségű szénafélet és 1 1/2-2 kg. zabot adagolni az esztendő kor előérésig, vagy jobban mondva addig, amíg uraly legelőre nem lesznek hajtva az állatok.

Ezen adagolás mellett, melyekre a gyakorlati élet és tapasztalás tanított meg, oly növények jószágot nyernék, mely később már sokkal elősőbb takarmányozás mellett előnyösen fog kifejlődni. Természetesen azonban, hogy a tenyészbírákét folytatónan zabbal is kell táplálni szárazanyagot mellett.

Az üzőkben, tekintettel a lassabb fejlődésűre elég lendt két éves korban fészti, tavasszal, kukoricaszár, polyva és tőrek adagolása mellett, mintegy 5-6 kg széna féla takarmányt adni, mely takarmányozás mellett mindig jó karban tarthatók.

Ezen adatokat természetesen befolyásolják az állat védők takarmány legelői és egyéb viszonyai is, melyeknek egybevételése szolgáljon zsinórmentűen a takarmányozásnál, szem előtt tartva mindig azt, hogy a kiadásokat mennyiben fedezik a remélhető bevételek; mert pl. ha a felnevelendő tenyészbírákért darabonként 3 ik éves korukban 300-400 frt átlagért tudók előtve, úgy a legelővel és egyéb feljöttéknél az ilyen fontos jó tartás és zaboltatás, ha azonban a bírákat csak 150 frtal értékesítjük, az eseten a jó tartás megtérülése kétségessé válik.

Végül még megjegyzem, hogy az részemről is mindenképp csak ajánlani tudom azt, hogy a magyar fajta szarvasmarhát edzetten nevelje. Az edzés alatt azonban nem értem a sanynagatást, mert egyben nem nevezhetem a hába, ha pl. telen a jószág egész nap kűnn áll, hán az északi szélnek kitéve és akkor éjrele is csak egy rosszul védett szin alá bocsjátom a marhát. Ha egyrészt eljárnék a legelőre, másrészt gondoskodnék a szükséges és a természetes követelményeknek megfelelő ápolásról is.

Ugyanezen oknál fogva, nem érthetek egyéb kérdéstevő azon eljárásáról, hogy az állatok melyek egyéb népot át folyton mozognak, laplilek megsejtsere véget a legelőn, tisztán csak edzés szempontjából még 8 kilométernyi ut megtevésére is kényszerítik, — mert azáltal, hogy a jószágot tisztán legelőn tartja, az edzés szabályainak elég van téve. A fiatal állatok, — különösen egy éven aluli jószágunk — ezen felüli hajléasa csakis a tenyésztés hátrányára lesz. Ellenőfogva ajánlom, hogy azon területen, ahol a marhák kényszerítve, — valamely előttem ismeretlen oknál fogva — útjait az említett 8 kilométernyi állandón hajtja, úgy mellözze az edzésnek ezt a módját.

Sierbán János.

NÖVÉNYTERMELEÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A herélekék őszi ápolásáról.

Nem elég csupán arra figyelniük, hogy a herélelék sűrűn és egyenletesen vessék a hogy azok a védővénnyel kellő időben megszabadítja, még a nyár utolján eléggé meg erősödjenek és megsűrűsödjenek, mert a kellő elővigyázatot elmulasztva, sokszor a legkitűnőbb vetést is tönkre tehetjük, s tavaszszal csak esodálkozhatunk, hogy lucernásunk vagy herélsűnk mennyire megrikult a megfodósodott.

Sokan legelőtlen szokták a jó állodatt és kellő magasságot elért herévetést, s ezt előnyösebbnek tartják mint a kaszálást — pedig ez nagy tévedés.

Akor, mikor az uj herésket arra legnagyobb szükség lenne, t. i. augusztus végen vagy szeptember elején, azt legelőtlen vagy egyáltalán nem, vagy csakis birkával lehet, mert a szarvasmarha felfuodók rajta, a sertés pedig csak egyetlenlül rája le és sokat ősszegazál. Ámde a birkával való legeltetés éppen a legveszedelemesebb a herélelék, mert a birka túlságosan lerágja az állodatt, mit ősszévével kitörpít a vetés. A birkával való legeltetést tehát hasak lehetséges teljesen, mellözök, — a legrosszabb esetben pedig ügyélniük arra, hogy a juhás nem mindig ugyanazon a helyen hajtsa be és ki a nyáját, hanem mindig más és más helyen, hogy így a kátrapatást helyet elkerüljék. A falkák nem engedjék soká egy helyben legelőni, hanem folytonosan lassu terelés közben legeltessünk.

Később, kivált erősebb derek után, lehetne a heréseket szarvasmarhakkal is legelőtlen minden veszály nélkül, — de a vetések ez sem használ, mert a gyenge növényék közül a nehéz állatok sokat eltipornak, a már vékony részekbe maguk a juhok és a kátrapatásakkal a talaj felületét egyenletlenül teszik, ami a rákövetkező éven a kaszálást és gyűjtést nagyon meghihezíti.

Azért akinek módjában áll, az — bármily gyenge hozamot adjon is az uj lucerná vagy herévetést, kaszáltsa meg azt augusztus elején vagy szeptemberben, amikor arra legalkalmasabb és a legeltetést az első éven teljesen mellözök.

Különösen ajánlom ezen eljárást ott, ahol a talaj vagy az éghajlat az illeto heréleléknek

nem teljesen megfelelő, mert ily helyeken a legzebb vetést is tönkreteszti a legeltetés.

Számítalon példára hivalkozhatnánk, melyet mind azt bizonyítják, hogy a vetés éven való legeltetés sokkal többet ár, mint használ, de volt több olyan esetem is, midőn az ősi hányaményok kihagyták 25—30 hold 2—3 éven kitűnő, zárt állású lucernára vagy tönkrement, hogy hírnemőnk is alig maradt belőle egy-két hold, míg az ugyanazon táblában lévő, de nem legeltetett lucernás a lehető legjobb termést adta.

Ily példákon okulva, már évek óta nem engedem a heréleléket az első éven legelőtlen, ugyanígy, hogy még az árpával és a zabbal vetett herésekre sem engedem aratás után a sertésfalkát, hanem ősszegazályoztatem a tartót amennyire csak lehet s ha az időjárás a herés fejlődésének kedvez, úgy azt megkaszálatom. Ezen kaszálás után rendszerint nem fejlődik a herés már oly buján, hogy azt a teli kipálástól kellene feltenni, mert a kései gyenge hajások teljesen lefagynak, úgy, hogy csak a tél vége felé csak marad meg a talaj. Ha erekek mutatkoznak az uj herévetésben, akkor elegeteltés helyett megjáratom azt nehéz hengerekkel, ami a talaj javítását kellően ellensúlyozza. Hosszu ősz után, ha éppen szükségét látom, úgy az első száraz fagyokkal futalog meglegelőtem a heréseket birkakkal, de előbb

Lucernánál, herénel és baltacimzénal egyaránt ezt az eljárást követem, természetesen azon különbséggel, hogy a védővénnyel vetett baltacimzét az első éven soha sem lehet megkaszálni. Igaz, hogy az így elvont legelőterület a birkaállomány eleme megéri, de a kesélyi vesztéséggel szemben ilyen kátrapató a takarmány állandón bő termést.

A herének ápolásához tartozik még a gyomok irtása és a szokásos fogasolás: Az uj vetések herélelékben nem igen alkalmazkodnak meg a gyomok, s a mi tőskelete netán mutatkozik, azt könnyen kipszultathatjuk. Feltehetően hogy tiszta magot vetettünk, az aranka sem a legkésőbbi éven két órád okból beakarna megmutatkozni, úgy helyesebb az egyes foltokat kikapálni és ősszel újra beszórni maggal.

A fogaszást — különösen akkor, ha megkaszáltuk az uj herést — teljesen mellözök az első őszön, de annál erősebben fogasolnak rákövetkező tavasszon, ami nem csak az arat és tartószerék elváltatása miatt szükséges, hanem a bokrosodást is előnyösen befolyásolja.

Régi heréseket nem csak hogy lehet, de sőt kell is ősszel fogasolni.

Ahol a talaj és az éghajlat az illeto herélelék megfelelő, ott főléleges azt a tél hidege ellen legelőtlen vagy pólyával betakarani, amint is inkább, mert e takaró alatt az erekek termédek kát okoznak. Ellenben, ha régi megrikult heréseket akarunk megjavítani, úgy ezzelérsz lesz arra holdankint 15—20 szekér éret portrágyát és 150 kiló gipszt elszórni és azt ősszel jó erősen fogasolni.

Természetesen csak fordán kívül álló állatok takarmányosokba fogjuk tenni, mert a fordában a lucerná sem marad annyá ideig, hogy azt fellétrágyázi érdemes lenne. D. I.

Mütrágyázás és talajkimerülés.

(I. feletet a 434. az. kördésére.)

☞ A kérdésben említett területen, mely 1897-ben rozost termelt és 1898-ban tavaszai álló júnra, burgonya és árpa közötti választásnál mindenesetre burgonyával tanácsosabb az elvetést, mert egyrészt a kaszálást a talaj kátrapatása több éven keresztül már magánban véve is helytelen eljárás és különösen akkor, midőn egy és ugyanazon terület 1894-ben bár trágyázott volt, de 1895-ben

buszát, 1890-ban árpát, 1897-ben rozost termelt és majd 1898-ban ismét árpát termelt, azon szándékkal, hogy azt illétrágya hiányában mütrágyára szoritkozza kénszerítsük egy újabb terméshozomra!

Kérdéstevő azonban, mint értem, talajkímélés csezzájából is akar eljárni; ezt mütrágyával elérni bajos, ugyszóval nem lehet, mert a mütrágyázás fokozására beváltam, de talajjavításra soha és így talajkímélésre sem.

Továbbá nem írja kérdéstevő nevezett földnek talajminőségét sem, mi szintén lényeges befolyással van egyrészt arra nézve, hogy vetéltünk-e jelen esetben kalászosat; másrészt pedig arra nézve, hogy ha vetünk, akkor minő mütrágyát alkalmazunk: mert a földnek úgy fizikai, mint vetési tulajdonságai lényegesen befolyanak a kérdés eldöntésére.

Homokos, vagy homokvegyűlt, könnyű természetű talajon minden körülmények között előnyösebb a burgonya vetése, úgy talajkímélés tekintetében, mint a terméshozomra nézve. Burgonya a legelőtlen és kaszált talajon trágyázása, melyből 30% tartalommal holdankint 150—200 kg. é. Ha mindazonáltal aratálat szándékoljuk e földbe vetni, akkor valóban foszfortrágyát alkalmazzon, ez lehet Thomassalag, vagy csontliszt-szuperfoszfát.

A Thomassalag tavaszi vetés, tehát az árpa alá is, ősszel vetendő el és szándékoldunk. Kell belőle 18—20% és tartalommal holdankint mintegy 200—250 kilogramm. Megjegyzem, hogy a Thomassalag nálunk — tekintetelül száraz éghajlatunkra — csakis nehéz, víz át nem bocsjató talajon való legeltetés, azon említésre méltó előnyös tulajdonságával, hogy termésközlés hatását 2, esetleg 3 évig is érvényesíti?

Középközlő, könnyú vagy foszforban szegény talajon és mint jelen esetben is áll, midőn csak egy évre kívánjuk a mütrágya hatását, mert azután a föld úgyis feketé ugyanak marad, legjobban bevált a csontliszt-szuperfát. Ezt követően a talaj a vetésdátás előtt kell földre hirtelen és a legelőtlen és kaszált talajon esetleg alabóránál, mely utóbbi eljárás is hábrékerésbé, mint az alszántás, de elégséges. Ebből körülbelül 10—18% vizben oldható foszforos tartalommal kell holdankint mintegy 150 kg.

Hogy viszonyainak a két mütrágya közül melyik a megfelelőbb, azt egyedül kérdéstevő, mint a körüléményekkel ismerős, van hivatala előtteni. Mindkét esetben, ha tavaszszal azt látná, hogy árvapetés nem felel meg igényeink, egy kevés chissalétrótom hintessen fejtrágyát föléje, mi rendszerint hatni szokott. Szükségesen tartom fájzonban felelteni, hogy az árpa azon növény, mely legkevesbé hálálja meg a mütrágya költségeit és már ezen okból is előnyösebb volna talán a burgonya vetése!

Második kérdésére a csontliszt-szuperfoszfát adja meg a két feleletet. Ezra után buzát csakis kedvező és speciális viszonyok között lehet vetni. Hol ezek a kedvező viszonyok megvannak, ott a szuperfoszfát a természetből fokozására a legalkalmasabb, mert az aratás és vetés között sokkal kevesebb a köz, semmint Thomassalagot sikerrel alkalmazni lehetne. Ez esetben tehát, ha két szándékba vetünk a második, ha három szándékba a harmadik, szóval mindig a vetésdátás előtt kell a szuperfoszfátot kihinteni és a vetésdátással alszántanunk. Holdankint (1200 00) 10—18% tartalommal felszórhat 150—200 kiló.

Tavaszszal, ha szükségesnek látszanék, a buzára fejtrágyát 30—40 kg. chissalétrótom vetni, mit a tavaszi boronásat előtt kell elhínteni, hogy a fogasolással egyzersmind az is beboronátassék.

Béleg.

Szavass Imre.

Fenti, válasszsal magam is egyetértek, csak azt kívánom hangsúlyozni, hogy talajaink

általában véve különben nem szegények s így a burgonya alá (hátr kállygényes növény) szintén a szuperfoszfát és chilisátróm használatát ajánlom azon egyszerű oknál fogva, hogy előtte a föld 3 évig kalászos ternetelt, melyek a talaj foszfor és nitrogénkészletét annyira is nagy mértékben vették igénybe.

Rovatvezető.

II. Felelet a 434. számú kérdésére.

1. Tekintettel arra, hogy kérdéses táblában 3 éven át kalászos (buza, árpa, rozs) terneteltet a kérdéses két növény közül a burgonya lesz megfelelőbb. Az 1894-ben trágyázott s azóta három ízben kalásossal bevetett földbe, jóvá tavasszal sórprájt (két-szeres tavaszi árpát) vetni helytelen lenne, mert ezen rövid tenyészidővel s viszonylag gyengébb gyökérzettel bíró növény, jó erőben álló és *opimnentes* talajt kíván, mely kívánalmak jelen esetben még műtrágyázással sem találta fel. A műtrágyák hatása ugyanis tapasztalatlanok szerint, a rövid életű tavaszi kalászosoknál igen bizonytalan. Ellenben a burgonya, mint korábban tárgyaltam, a szuperfoszfátaló képességgel bíró növény, is-tállóványa hiányában, műtrágyák segítségével megfelelő eredményeket adhat; ezenkívül a burgonya mint kapásnövény, a talaj mechanikai s fizikai viselkedésére is kedvező hatást fog gyakorolni.

Miután talajaink különben általában nem szegények, a tápszerke pótlásánál csak a foszfor s nitrogén két figyelembe vevőnk, annál is inkább, mert a kalászosok is ezeket vonták ki nagyobb mennyiségben a földből. Erre való tekintettel a tavaszi vetésztánás előtt, kat. holdjára 150—200 kg. 10%-os szuperfoszfátot kell kiszórni. A burgonya előállítás és kiképzése után, az első kapálást meg-előzőleg kat. holdanként 50—90 kg. chilisátró-mot szórunk ki oly módon, hogy ezen mennyiség arányosan felosztva, a burgonyabokor körül hintjük el. Emellett műtrágyák a „Hungaria” műtrágyagyárával (Budapest) szer-zéseket.

2. Ha trágyázott buza után újlag buzát óhajt termelni (amit nem tartok helyesnek) akkor a műtrágyák közül elegendő a szuperfoszfátot használni, melyből kat. holdjára 140 kg.-ot szórunk ki a vetésztánás előtt. Tapasztalataink szerint a jóerőben álló talajon, az egymagyában adott foszfortrágyát legjobban halálja meg a buza.

K. K.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A Löffler-féle egérintő bacillus hatástalanságáról.

Az egereknek, vagy helyesebben szólvá a poczkónak újabb elszaporodása ismét elő-terbe toltja az egérintés kérdését, és vele együtt a Löffler-féle bacillust is.

Ezuttal nincs szándékomb, hogy a Löffler-féle bacillus történetét előadjam, amelyet e lap annak idején ugyis több ízben és kimerítőleg tárgyalt,*) jelen soraim csak feleletet akarnak adni arra a kérdésre, a mely több felől fölmerült s a melynek véleje az, hogy mennyire számitanak a Löffler-féle eljárása és van-e sikere?

Ismeretes, hogy Löffler e védő szer, az u. n. egérintő-bacillus (*Bacillus typhi murium*) először 1892-ben került alkalmazásba s hogy az akkori kísérlet Thessalia völgyében, ugyancsak akkor hírek szerint, kitűnő eredményt adott.

Löffler tekintélye és ama meggyőződése, hogy ezre meg a legrosszabbra is káros kimal-maknak is teljesen megfelel, felkeltőtték a

gazdaközönség figyelmét is és akkor anélkül, hogy valakinek csak eszébe jutott volna, hogy a thessaliai esetnek közelebbi részleteit is vizsgálja meg, megindult a kísérletezés egész vonalon. A vállalkozó és — valjuk meg? — nyereszkedő kereskedők között egyes kormá-nyok is komolyan figyelmre méltatták e fajta bacillus felismerését és hasonlóképen az osztrák kormány is külön elrendelték, hogy ez az anyag az országban is gyártassék és rendelkezésre bocsátassék a gazdáknak. Nálunk a m. kir. áll. Bakteriolo-giai Intézet már 1892 óta termeli és osztja ki ezt az anyagot. De dacára a letelt hosszú időnek, szerrel még mostandig sem vagyunk egészen tisztában.

Vannak, akik feltétlenül magasztalják e szer s viszont nagy számmal vannak olyanok is, akik e szernek hatást nem tulajdonítanak. Az első sorba tartozik néhány német lap: az utóbbi sorba majdnem valamennyi magyar ki-sérletező s köztük magam is. Gondosan s fölértékelt a nagyoktatás összeszedni az ide-ülő adatokat, hogy az egyes eljárásokon kritikát lehetne mondani, de az nem vala mindig lehetséges s így kénytelen voltam csak olyan eseteket figyelembe venni, amelyekte szakemberek, gazd. akadémiai tanárok, állatorvosok, vagy kellő műveltséggel bíró emberek, mint például a német gazdák, akiről már tárgyaltam, hogy a bacillust úgy alkalmazták, ahogyan az tényleg elő van írva. E sok kísérlet eredmé-nye*) — egnek kivételével — meddő volt.

Az egy, mely *általólag* kedvező volt, Höl-tevényn (Brassó vm.) történt: mikor én a helyszínen megfordultam, láttam, hogy ott a *férfertől* több helyen csak annyi poczkot volt, mint a német írásokban s így felhát én ezt az egy kísérletet sem tartom kedvezőnek.

Ami bizonyos, hogy pozitív eredményről hírt Magyarországon nem hallottam.

Különb, hogy Löffler eljárása Thessalia-ban sem vált be egészen, az az angolok már 1893-ban kimutatták,**) mertők már akkor is megkísérelték a kísérletezést, s a kísérlet-hatására kiküldött bizottság már 1893-ban kö-zölte, hogy Görögországból nyert értesítés szer-int a Löffler-féle bacillus nem vált be egés-zen ugy, mint Löffler hirdette, amennyiben 1893-ban január havában Thessalia *szémas vidékén még több poczkot volt, mint előzőleg csak valaha.* E kedvezőtlen hír észreára az angol bizottság azonban nem hagyta a dolgot annyiban: kísérletet tett maga is, amely azelőtt vég-ződött, hogy e bizottság Löffler bacillussal (akkor) egyrészt drágának találta, másrészt megállapította róla, hogy az poczkok között járványt egyáltalában nem idéz elő.

Tudjuk, hogy az egérintés ritkán tart két s még ritkábban három évig: a nagy egérgörmeg akkor egyszerre elpusztul. Ennek okai az éhség, téli hideg, a kitörő nyaralások (hasmenés, ragadó betegségek, paraziták stb.) s egyéb hátrányosságok járó virágynálé, s a kanibalizmus: az így pusztuló egerek között ki szokott törni az a nyaralva is, amelynek bacillussal éppen Löffler fedezte fel. Ez az egér vagy poczkopusztulás természet rendje szerint történik s nem ukelyázták, hogy Löffler is ezt a jelenséget egérdül csak a maga anyagának tulajdonította, holott ez a

pusztulás valódi oka nem annyira a bacillus, hanem, mint inkább a poczkokban rejlett. E hi-temben megerősít először a thessaliai gerésző bizottság elnökeinek, Amelbopolsznak levele Löfflerhez, aki azt írta, hogy „Valentinban, ahol kísérletet tettünk, *nagyon sok holt egéret találtuk, köztük számos olyat, mely nyakcsíráján még volt vére.*” Ez az utóbbi megjegyzés, hogy a poczkok megolvadt rága, világo-ele a már kitört kanibalizmusnak, amikor a természetes lejárásu egérgörmeg után a kintöl-éhségűt gyötört poczkok egymást kezdik ki.

De megerősít hiemben még egy más körülmény is, azok a meddő kísérletek, amely-lyeknek semmi sem szám. Hogy a Löffler-féle bacillus nem hatott — én azért — elsősor-ban nem a bakteriumok okolom. Megegedem és hiszem, hogy a forgalomba került sok bak-terium-kultúra között, melyet a nyereszkedő vállalatok árusítottak, sok haznavetetlen is volt, de viszont amit az állami intézetek ter-melt, az mind virulens volt, de hatása a praxissal még sem volt a hibá szánásában nem a bakteriumban, hanem a poczkokban rejlett. A bakteriologia már kiderítette, hogy a parazita természetű és teljesen virulens mikro-organizmusoknál (amilyen az itt szóban lévő bak-terium) tekintetbe kell venni az illető állatnak a parazita iránt való hajlamát (diszpozí-cióját), ellentétl erőt (reszisztenciáját) és végül annak viszonylagos montességét (immu-nitást). Így tudjuk, hogy minél erősebb egészségre az állat, minél jobban kifejle-dött és minél jobban működnek az emésztő-szervei, annál jobban és sikeresebben dacolhat a szervezetébe került mikroorganizmus, bakteriumum vagy bacillussal, azaz annál nagyobb lesz a viszonylagos immunitása. Így az egérintés esetét hozzak fel — ki van mutalva, hogy kolera-járvány idején sok emberben megvan e betegség okozója (*Vibrio cholerae*), anélkül, hogy az ilyen ember elhalna, vagy hogy csak beteg is volna. S így van az a poczkóknál is: eszik a bakteriumus kenyér-ből, megfogja a poczkot, megfogja a szájába és vére a beleje jutott bakteriumot hatástalanná teszi s az egérgörmeg csak el. Ellenben éhség, fejletlen testi szervezet, rosszul működő emésztő szervek, megfűlés, fáradtság, természetellenes ételműködés csak könnyíti a betegségrejeltes ba-cillus munkáját.

S így tehát, ha Löffler bacillusa Thessalia-ban hatott s a hatott ama sok német ki-sérlet között is vagy egynehányzszor, amely kísérletekről a német lapok annyit sokat írnak, akkor a poczkok elérték szaporodásuk előle-jét s erejük meg volt már törve. Ugyanígy hat e szer a fogságban tartott egérnél, poczkóknál is, amennyiben az életét természetellenes kör-ülmények között tartják, s akkor ha az egész a természet rendje folyása szerint elpusztul, az nem a bacillus érdeme s ha most már ezek szerint a Löffler-féle bacillus hatása csak annyira viszonylagos, akkor abban ed-ző ideig szerint nemcsak nem lehet, de nem is szabad bízni.

Ami csak tetelhetlenül állunk a poczkó-ka l s az egérel szemben?

Nem — de erőn a jövő számban.

Jablonowski József.

LŐTÉNYÉSZTÉS.

Az elhanyagolt arab ló.

Gazdakörökben folytonosan hallja az ember azt a panaszt, hogy az állami fedeztetési állomásokon aránylag igen kevés arab men van feltartva. Áll ez különösen a kisebb, a falvakban fekvő fedeztetési állomásokra. Lépten-nyomon hallani, hogy a gazda 4—5 fedeztetési állomást felkutathat, míg egy né-mesebb véri arab nére akad. E helyett újabb

*)Közlekek 1892. 61 és 1893. 20 és 53 szám.

*) A hozzá való egyetértés részint a budapesti Bakteriologiai intézet, részint a bécsi katonai állatorvosok intézet bakteriologiai laboratóriuma, részint A. Lohsch-prága győzegetez székülett.

**) *Marx Lencs. Express.* 1893. 3199. az. márcz. 27.

IRODALOM.

Nemzetközi gazdakongresszus föjeletése. II. kötet. Szerkesztette dr. Rodiczky Jenő, a kongresszus főtitkára. A Budapesteni 1896. évi szeptember hó 17-20-ig tartó nemzetközi gazdakongresszus munkálatai két kötetben tétettek közre. Az első kötet a kongresszus tárgyalásának előkészítése czéjából szétküldött kérdőpontokat s az ezekre bérkezett feleleteket tartalmazza; az utóbb megjelent II. kötet a kongresszus szervezése vonatkozó főbb tudnivalókat a kongresszus tagok részére véglyegyzték, az összes előadások tárgyalásának leírását és az összes előadások és felszólalások tartalmazza. Ezekben külön a társas összejövetelek és kirándulások ismertetésének is egy külön fejezet van szentelve. A terjedelme mi, amely a kongresszus lefolyásának minden mozzanatát megadandó írta meg, a mű egyelőrtőlőnk a kongresszus farradattalán főtitkáráján: dr. Rodiczky Jenőnek nem kismértékben gyarapítja irodalmi érdemeit. Megszerezhető a munka ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésénél; ára egy kötetnek külön-külön 5 ft, a két kötetnek együtt 8 ft.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

452. sz. kérdés. A buzakongoly táptartalmát tekintve, mely értéket képvisel, hogy ha a jó buzakorpa ára 4 ft 100 kg. Lehet-e a konkolyárthat tenehkel vagy görblyökkel minden veszély nélkül etetni? Konkolyt kaphatnak itten 2 frért 100 kgot.

Püspömjár.

U. M.

453. sz. kérdés. 20,000 "Salix viminalis" fűzafavesszőre van szükségem kosárfonáshoz. Kérem engem tudatni, hol és mily után szerezhetem be?

Ó-Szabár.

Sz. B.

454. sz. kérdés. Micsoda okból nem készit egy gyár sem páros soru vetőgépet? Az árjegyzékben mindig páratlan sorok, 15, 17, 19 stb. sor van megjelölve; van ennek műszaki szempontból meghatározható oka? vagy van-e páros soru vetőgép? és ha igen, melyik gyár állítja azokat elő?

Sch. M.

455. sz. kérdés. Tejszűrlőitök között egynehányan repacsiórával etetik teheneiket; kérem abban jártas gazdatisársaim! sziveskedjenek értesíteni, repacsiórával etetett teheneik teje nem ártalmas a szűrésésére?

A mult héten több gyár ajánlatát elromlott s mi azt repacsió etetésének tulajdonítjuk, de addig nem tilthattuk le az illetéket ennek etetéséről, míg ez ügyben teljesen informálva nem vagyunk.

R. E.

456. sz. kérdés. A mult évben normandiai pulákat kaptam, tenyésztésénél nem voltak előszörösen, valószínűleg a gondozás körül történik a baj. Sziveskedjenek egy munkát ajánlani, amely e dologgal foglalkozik.

Zilah.

H. L.

457. sz. kérdés. A gazdasági gyakorlatra vagy ironkra kötelező-e a hat heti felmondási idő, feltéve azt, hogy a szolgáltatás lépkor sem ara, hanem a szolgáltatásra vonatkozólag egyszeg nem történt. Szolgáltatásból való kilépés eszközölhető-e bármikor alapos indokok felhozása mellett.

Visszatartatja-e a tulajdonos jogosan meghatározott időig és minő törvény alapján?

P. J.

458. sz. kérdés. A Szükséges-e minden hort, minden körülmény között okvetlenül díszterrel ledertetni?

2. Napi árte borknak, ha a hordó közvetlenül a befejezés előtt kikénkezett?

3. Van-e a peronosporának hatása a bor tükére nézve? Létezik-e az ugynevezett

peronosporos stich? A peronosporos vagy egyéb okozta-e a fehér borknak barnás színet és ezen barna szín gyógyítható-e?

4. Lefejtes után a legrovidebb időt számoltán, meddig kell a borknak pihenni a következő évig? Melyek az idő szerint a legjobb borászati könyv, a magyar viszonyokra tekintettel, lehetőleg magyar nyelven.

M. K. S.

Feleletek.

Letári értékek felszámítása százalékos képzésnél. (Felelet a 444. sz. kérdésre.) Ha az uraságunk átadott, remondák értéke a jules 1-én felkészült letáriban, még pedig a 350 ftot megközelítő értékkel befoglaltatik, akkor kétségtelen, hogy az átadott remondák értéke az uraságunk, mint szállított jóvedelem felszámításánál, mert ha tényleg eladtattak volna, az utanon befolyt eladási ár a gazdaság bevételeit, illetve jóvedelmét képezte volna.

Ha ellenben a szóban forgó remondák csak tartásra s a gazdaságunk átadva, anélkül, hogy értékek a letáriban szerepeltek volna, akkor csak a remondák eladási kötéves számítható fel.

H. A.

Korpa és konkoly. (Felelet a 452. sz. kérdésre.) Émészhető anyag tartalmánál fogva a konkoly nagyobb tápláló értékkel bír, mint a durva buzakorpa és pedig 1 kiló korpnának 0.70 kiló konkoly s viszont 1 kiló konkolynak 1.41 kiló korpa felel meg.

Leszart még ha egy ár volta is e két anyagának nem oltn, amilyennek viszonyai között kérdéstevő mondja, hogy 100 kilója a korpnának 4, a konkolyt 2 frba kerül, indokoltabb volna a konkolytetés.

Csakhogy a konkoly (Agrostemma Gitago) agrostemmin és gligán nevi mérge anyag tartalmánál fogva akkor, adagokban, mint a konkoly, szigorúan is egyaránt alkalmazható, veszélyes, mert pl. tejelőknél a tejt keserítve teszi és tehénnél, szópós borjúnál emésztő szervi zavarokat okoz. Oly keverék (pl. korpa és konkolyisz), mely 15%-nál nem tartalmaz több konkolyt, kísérletekkel ítélve veszély és határny nélkül etethető tejelő tehenekek is, s a konkolyt pedig 25-30%-ban is baj nélkül nyuhatók.

Tudni kell azonban, hogy a korpa nem tartalmaz-e maga is konkolyt, mert akkor önként érthetőleg oly perzentig emelkedhetik az a keverékek, amely már veszélyes.

A régi, nem friss konkolyt egyébránt hovatagóbb vesztik mérge tulajonságából és pórkötés által a friss is ártalmatlanabbá tehető. De persze a pórkötés költség drágítja. M.

Miert készítenek páratlan soru vetőgépeket? (Felelet a 454. sz. kérdésre.) Hogy miert nem készítenek a gazd. gépgyárosok páros soru vetőgépeket, annak okát abban keresendő, hogy a páros soru vetőgépeknek a sorok részarányos felosztása a közpétl nem mindig vihető keresztül, vagy ha meg is lehet tenni, más alapon kell a sorokat beosztani, mint a páratlan számú vetőgép sorait.

A páratlan számú vetőgépnek a csorozlyák a közpétl részarányosan könnyebben osztathatók el s így a különböző eszközökre való felosztás ezután a gép helyes vezetése és illlete vezetésére való beállítás egyszerűbb végezhető.

Páros soru vetőgépeket Melichár Ferenéz vetőgépgyárában készítenek, kinek raktára van Budapest. A Melichár-féle u. n. Unicum Drill² készül 14, 16, 18, 20, egész 30 sorig, mind csak páros számú sorokkal.

Részemről nem látok sommi különös előnyt a páros soru vetőgépek szerkesztésében, mert a páratlan sorokkal is lehet a jelkölpon-bózból sortávolságot vetni. I. S. P.

Házinyulenyésztési munka. (Felelet a 456. sz. kérdésre.) Ajánlható magyar mű, mely a házinyul tenyésztését tárgyalja, nincsen.

Czélba vetik éppú laponban mielőbb ezikkorsorozat kezdeni. Addig ajánljuk olvasásra *Hochstetler*: Das Kaunheinen czimű művet. Megrendelheti következő cím alatt: Paul-Párey, Berlin, Hedemannstrasse 10. r.

Gazdasági törvényeszerő felmondási ideje. (Felelet a 457. sz. kérdésre.) A törvényes gyakorlat a nem önálló gazdaságiztek felmondási idejére nézve valamely határozott időtartamban még meg nem állapodott. Annyi azonban bizonyos, hogy az ily minőségben alkalmazottak felmondási ideje a kereset, törvény analogiájára legalább hat hetet mindenesetre kitész.

Ezen a gazdasági irrokat, vagy gyakorlatot megjelölt joggal szemben viszont az a kötelezettség is áll, hogy az illető ne hagyja el minden további nélkül állását, hanem megfelel, tehát legkevésbé hat heti felmondással, kivéve ha elő okok fozognak fenn, amelyek őt az állás azonnali elhagyására jogosítják. Ha tehát szolgálatból rendes körülmények között önként kilépi ohajt, tartozik ezt legalább 6 héttel visszafizetni a birtokosnak. A kérdés ritkán fog ily előre állni, mert a kiélpés legtöbbszor jobb alkalmazás okából történvén, a szolgálatadók a fiatal ember jóvőre való tekintetből nem támasztanak nehézséget.

Egyáltalán az élet a szolgálatadók ezen jogát sok tekintetben illuzóriussá teszi, mert ha a fiatal ember önkölen a tudományt kívánja, vagy visszatartani nem lehet őt, nem lévén mód arra, hogy őt cselédként visszakényszerítsék, személye ellen vgrehatást vezessenek, avagy inogó visszatársák. Ezt a szolgálatadó törvényes úton sem eszközölhetné ki ellene, annál kevésbé volna jogosítva llyest önhatalmilag megkötésére. A jelen felmondás és a hivatali kötelezőség a felmondási idő lejártával való pontos teljesítése, mint erkölcsi és társadalmi kötelezőség annál nagyobb súlylyal esik a labba, különösen akkor, ha a hivatalen távozás a szolgálatadóra nézve hátrányny jár s így józölés ember nem teszi, hogy felmondás nélkül távozzék, a tudomány, hogy ezzel volt kenyerődjét birni tekintetben zavarba hozza.

Tudnivalók a borkeléséről. (Felelet a 458. sz. kérdésre.) 1. A derítés czéjlat vagy a borkon behozás és letölpedési nem igen hajlandó szilárd részecskék eltávolítása vagy az esetleg túl nagy mennyiségben levő csevarés részleges eltávolítása képezvén; a kellető fejtőt (szakított) terbe a mindannyiszor derítjük, valahányszor azt ütközötő akarjuk tenni (például palackozás előtt) vagy pedig a tulajdoság fanyar itit kívánjuk méréselni.

2. A borknak a szükségeslten kénézés mindig ártalmara van, mert llyómdon annak kénsáv (illetéleg kénsáv-káium) tartalmát szükségtelenül emeljük; ez pedig az egészségre nem kózmóbilis (h. bortörvény). A hordó sor fejtése előtt jókig igyözölni (forrázni) és tisztára mosni; a kénézésre rendes körülmények között szükség nincs. Ha a hordót mégis így kívánánk tisztítani, ne követlenül a bor lefejtése előtt tegyük azt, hanem néhány nappal előbb, hogy a kénézőidő gaz a kívánt hatást kifejthesse; ez de esetben is mosak ki a hordó használat előtt tisztára és lemosni.

3. A peronosporos fűzökönk éppen úgy, mint általában a borknak vagy bármik okból rohadásnak induló fűzökükből készített, bor esetleg azért is, mert az érés tökéletlen — megromlásra hajlandó. Tapasztalás szerint az ilyen borkon a barnatörés is könnyebben

löp fel. E hajt egyébként a bornak (mustnak) egy sajátságú alkatrésze okos, mely a levegő oxidáló hatásának segítségével a bornak egyes alkatrészeit barnás színné oldhatatlan, de igen finom és így a levegő állapotból nehezen leülepedő anyaggá változtatja át. E kérdést most többen vizsgálják s a vizsgálatok szerint a bor a melegség (pasztörözés) hatására, a szőlőnyos folék a kénözés segítségével is megtehetően elveszti megtörését való hajlandóságát, amennyiben ama bizonyos anyag ilyenkor oldhatatlan állapotba megy át.

4. Fialat borokat gyakrabban fejtünk, hogy a levegő érlelt hatása minél hamarabb befejeződjék, de meg hogy a folyton üledék seprőt mielőbb és könnyen tökéletesen elválasztásunk. Az első fejtés az erjedés befejezése után miharab történik, a második febr—márcziusban, a harmadik ősz felé (derült időben, magas légnyomás mellett). Későbbben kétszer, sőt egyszer egy évben is elégséges, idős, kifejlődött boroknál el is marad, mert ezekben illata és íze a gyakori fejtés folyton sokszorozódik. Fejten általánosan a szőlőszőlő, míg a bor a fejtése után még zavarodik.

5. Ilyen művek a többek közt: Csánádi—Plósz: A borászati könyv (1885); Molnár István: A szőlőművelés és borászati kézikönyve (1897) stb. Dr. Győry István.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Híztól Állatvásár.....	1453
A magyar ipar fejlődése. <i>Duday Barna.</i>	1453
Magyar fajta borjúság ábrakarmánya. <i>Sierbén János.</i>	1454
A beférők ösi apjától.....	1454
Műtrágyázás és talajművelés. <i>Scarusz Imre.</i>	1459
Gazdasági állattan.....	1459
A Löffler-élelő jeztől bacillus hatástalanosáigól. <i>Jánosovics István.</i>	1459
Élelmiszer-ellenőrzés.....	1459
Az éhanyagolt arab ló.....	1456
Irodalom.....	1458
Nemzetközi gazdaságkongresszus följelentése.....	1458
Levelés-kérdés.....	1458
Tegyek.....	1459
Kereskedelem, fizetés.....	1460
Budapesti gabonafizetés. — Szászruzel. — A központi választmányok árujegyzése a nagyban (én gros) eladott élelmiszernek áruiról. — Állatvásár: Budapesti szarvasmarhavásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szarvasmarhavásár. — Bécsi sertésárvasár. — Bécsi juhárvasár. — Párisi juhárvasár.....	1461

Mu drony Soma meghalt. *Mudrony Soma*, az országos iparügylettől igazgatója, e hó 17-én Kis-Szalánán hosszas és kínos szenvedés után meghalt. A megokozott gyűlölet volt a fő oka közgazdasági élet legválságosabb munkásságának. Halála nem okozott meglepetést, mert már napok óta szenvedett gyűlölyhatatlan ideg-hibában, melytől végre megváltotta a halál. *Mudrony Soma* 1841-ben november 27-én született Késmárkon. Tanulmányait Késmárkon s Budapesten végezte. Jutogdrórra avatván, a közgazdasági irodalomnak szentelte magát. 1867-ben az ország iparügylettől titkára majd néhány évvel később igazgatója lett. Nevezetes agitációja fejtett ki az önálló vámtérelti érdekében s a hazai iparfejlesztés minden aktusában; 1880-ban Debreczen város III. választó kerületé képviselővéle választotta. Az 1885. évi ország. kiállítás alkalmával ő szerveztette a „Hortmesteri” és a „Közgazdasági” kiállításokat. 1896-ban szánta a katalógusok szerkesztését közzé venni. Irói munkássága sok becses munkával gyarapította a közgazdasági irodalmat.

A m.-óvári gazd. akadémia igazgatója. *Balás Árpád* a m.-óvári gazd. akadémia 12 éven át volt igazgatója, 34 évi tanügyi szolgálat után a f. tanfélév kezdete nyugalomba vonult. Ez alkalommal ő esszairi és apostoli

királyi Feléggé, a földművelésügyi m. kir. miniszter előterjesztésére. Folyó évi szeptember hó 20-án Budapesten kelet legfeljebb elhatárolásával, legkegyesebben megengedni műfolytatást, hogy Sipéki *Balás Árpádnak*, a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia igazgatójának, saját kérelmére, állandó nyugalomba történjen helyezése alkalmából, a mezőgazdasági s a szakoktatás terén szerzett érdemeiért a legfeljebb elismerő nyilvánítások. *Balás Árpád* jelenleg a m. kir. mezőgazdasági múzeum igazgatója vette át s így a még erejének teljében lévő férfi működését továbbra is a mezőgazdasági tudományok fejlesztésének szenteli. A nyugalomba vonult igazgató helye azonban mindegyikre megválasztott nincsen, holott a tanév az akadémián már megkezdődött. Kiváncsokra, hogy a gazd. akadémia igazgatója mielőbb kinevezessék és e díszes és fontos állásba őt férfi állítások, aki szakudományok, a gazdákönzéség előtti tekintélye, tanügyi és irodalmi érdemeinél fogva nemcsak méltó, hanem képes is ez állás betöltésére. Annal inkább, mert a m. kir. gazdasági szakoktatásnak újabb megindult szervezése az akadémia élére egy minden tekintetben hitványtalan magaslaton álló széles látókörű, tevékeny egyéniséget követel, aki a megkezdett munkálatoknál az intézők miniszteriumnak ne csak végrehajtó közpén, hanem tanácsadója is legyen, úgy, amint a nyugalomba vonult igazgató volt.

Az íuség ellen. Az aradi gazdasági egyesülés fontos mozgalmat indított meg a nyugati gazdasági viszonyok terhé alatt nyúgó lakosság megelégelésének biztosítására s végeredményben a megye lakossága viszonyainak átalakítására. A népelémesítés ügyét akarja felkarolni s a gabonaszóra kiűzőbőrléselőzést, ezelőzést, még sőtly olyképpen, hogy a gazdasági egyesület nyugalomban, rendes árak mellett beszerzésre a népnek azt az élelmiszert, amit szorult helyzetében a közvetői kereskedelem révén tízszeres árban kell megvennie. Az eszme az egyetűlűlel alelnökének, *Vásárhelyi Lászlónak* indítványában van letéve. Egyelőre segítő-bizottság létesítését tervezik a megye keltől vidékén, de ez bizony, hogy az akció a közérdekű gazdasági fellátásig fog terjedni. Üdvözöljük az aradi gazdasági egyesület mozgalmat, amely igen üdvös irányban igyekszik értékesíteni az egyetűlűlel tevékenység s példaadólag jelöli meg a gazd. együletet hitválatát a népjólet elemzése körül.

A szénkénegyártás elemése. A fillozofia által megtagadott szőlők szénkéneggel való feltartására irányzott törekvés a folyó év őszén a szőlőbirtokok körében oly ódenken nyilvánított, s ennek következtében a szénkéneg-kereslet oly váratlanul rohamosan fejlődött, hogy a földművelésügyi miniszter, mivel a zalatani gyár a váratlanul támadt nagy szükség kielégésére nem képes, kiűzőbőrléselőzést meg kétezer métermázs szénkénegre, a melynek szállítása már folyamatosan van. A földművelésügyi miniszter a szükséghez képest még nagyobb mennyiséget is fog a külföldről rendelni. Hogy a szénkéneg-kereslet kielégésében jövőben fennakadás ne történjék, a kormány fogantatta vette a zalatani szénkéneggyárat, a melynek a gyár termelési képessége most már évi 8000 métermázs, a mely legalább egyelőre — előreláthatólag elégséges lesz. De szükséges, hogy a közönség is támogassa a földművelésügyi miniszter intézkedéseit azért, hogy szénkéneg-szükségletét idejékorán, t. i. „Hortmesteri” és a „Közgazdasági” kiállítások mert ha a bejelentések — mint ez az idén is történt — őszel, a gyártási díszek elkerülézetűlel tételnek, a szénkéneg a szállítási hosszadalmassága miatt nem állítható a raktárba a kellő időben s ez esetben a földművelésügyi miniszter legjobb szándéka dacára sem elégítheti ki a szénkéneget kereső közönség szükségletét.

A magyar állatkivétel újabb veszedélye. Azoknak az intézkedések száma, amelyek Ausztriába irányuló állatkivételre a múlt év óta különösen gátat akarnak emelni, előreláthatólag ismét szaporodni fog egyúgy. Bécs városa, ugyanis újabbban azon tőri a fejét, hogy mint lehetne az oláhországi hussal marhahívtelével élelét vetni. Evgébből a jassy-i közöngébőlra több állatorvosból és mérnökökből álló kiűzőbőrléselőzést megindított, melynek a legújabb jelentést tegyének. Kérdést intézett továbbá Jassy városához, hogy képesek lennének-e Bécsbe a napokban több ezer kilogramm hús szállítani. Jassy városa, hogy szállítóképességet bebizonyítsa, a közöngéből felavatására meghívta Bécs város képviselőit, hogy meggyőződjék a cölzsszeri bearendázásról. Több ízűlűlel beszérszám már szerződést is kötött a húsállításra és arra kötelezték magukat, hogy a hitű város köcsikat maguk fogják rendelkezésre bocsajtani. Emlékeztetnünk reá, hogy Bécs város közöngéből mezési politikája minden egyes alkalommal feltűnően pártolta a szerb állathozzaat a magyar rovásból, de még nem a kellő különös indokokat keresünk, az egyes közöngéből indokot megtaláljuk mindjárt a szerb hús olcsósságában. De éppen ezért agrárgyűlés, hogy Ausztria mind széleskörű levezető csatornákat fog létesíteni a szerb hús számára s e révén annak inkább módja lesz majd a magyar kivétel elé újabb és újabb sáncozat emelni. Ezzel szemben mi valóban nem lennénk a magyar állatgyógyászati egyesület hiányában, a melynek szükségességére az állattenyésztésünket megrendítő események egész sorozata mutatott már reá.

Új ipargyak meghonosítása. Az Országos Iparügylet és tárgyban kiküldött szakbizottsága a közöngébőlre a magyar ipar tanácskozások folyamán az egyes közöngébőlre a következő kérdéseket fogja intézni. 1. Az eddig külföldről beszerzett árucikkek pontos megnevezése (megnevezendő az ország is, amelyből származik) esetleg mintában való bemutatása. 2. Milyen nagy lehet az évi kelenődség belőlel a szénkéneg, a közöngébőlre 3. Azért szerzik-e be a cikket külföldről (A közöngébőlre a) nálunk egyáltalán nem készűl; b) mert a nálunk készített hasonló cikkek minőségve vagy ára nem felel meg; c) vagy miféle más okból? 4. Van-e kiáltás arra, hogy már működő iparosaink vagy gyárosaink e cikket eredménytel meghonosítsák? Esetleg kik volnának ilyenkorl kiszemelendők? 5. Kell-e az illető cikkek gyártása érdekében új vállalatot létesíteni? Igenlő esetben, az megvan-e hazánkban a cikkek előállításához szükséges nyersanyag s ha nincs, honnan szerzethető az be? b) körülbelűl milyen tőkét kell az új ipargyűlé befektetésre? c) vannak-e szakmában gyakorlati munkások s a kiket meg kellene ezeket beletelíteni? d) milyen speciális tudományok volnának az ipargyak meghonosítása érdekében? b) Milyen tevékenység volna kifizetendő, hogy a hazai kereskedelem fölkarolja és rendszeresen támogassa az illető ipargyűlé? A tanácskozások egyelőre a következő kereskedelmi fogadókatok fognak kiterjedni: vaskereskedelem, normbergi és disznómájúság, vasmű, szőlőkész és paszományáruk, kőzműárak és posztó.

Állatforgalmi tilalom. A földművelésügyi miniszter értesítése szerint az osztrák belügyminiszter évi október hó 20-án kezdte érvényességgel a következő intézkedéseket léptette életbe: 1. *Ragadós tidűll* miatt a szarvasmarháknak Ausztriába való bevitelle Magyarországra következő törvényhatóságainak területéről tilos: *Arva, Liptó, Nyitra, Pászony, Csallóköz sziget* területének (kivételével), *Szepes, Trenszén* és *Turóc* vármegye, *Pászony* városa. Ezek törvényhatóságok területéről a szarvasmarhák mindháromzonalat a bécs-sz.-marxi köz-ötörtői és szombati választógarokra, azonnali legvágs cseljából behivethet a fennálló feltételek mellett. 11. *Ragadós szűj* és *koronfűlés* miatt a *szőlőkész* és *kérődzsókész* (szarvas-

marhák, juhok és kecskék) Ausztriába való bevitele Magyarország következő törvényhatóságainak területéről tilos: *Alsó-Ehr, Bács-Bodrogy, Békés, Hunyad, Nógrád és Torda-Aranyos, Ziz. Székelyek válság, Kék-Kőrös és Újvidék vársága.* A ragados száj- és körömfigyas miatt az ausztriai forgalomból kitiltott fentebbi vármegyék járványmentes közegéből származó egészséges szarvasmarhák a bécs-szt.-marx vestetgrásárokra és érvényben levő feltevések mellett mindazonáltal továbbra is bevethetők. *Ziz. Székelyek válság, Kék-Kőrös válság, Újvidék vársága.* A következő törvényhatóságok területéről tilos: *Abauj-Torna, Alsó-Fehér, Arad, Bács-Bodrogy, Baranya, Békés, Bereg, Bihar, Borsod, Brassó, Csemád, Péter, Gémor-Kishont, Győr, Hajdú, Háromszék, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kis-Küküllő, Kolozs, Komárom, Maros-Torda, Mocsok, Nagy-Küküllő, Nógrád, Nyitra, Pest-Pilis-Szék-Kisken, Pászony, Somogy, Sopron, Szabolcs, Szatmár, Szeged, Székely-Szolnok-Dolokta, Temes, Tolna, Torda-Aranyos, Torontál, Udvarhely, Új, Vas, Zala és Zemplén vármegyé, Arad, Debreczen, Hódmezővásárhely, Kesztemé, Kolosvár, Nagyvárad, Szabadka, Szatmár-Némethi, Szegecs és Zombor város.*

Megbüntetett borhalmistók. Borhalmistái ügyben hozott a nyolkadik másodfokú ítélet Sopron sz. kir. város tanácsa. A borhalmistók *ezék Lipschitz* és társa soproni borkereskedők, kik mesterséges borokat hoztak forgalomba és ezért őket a rendőrfőkapitány elsőfokúlag egyenként 150 frtra s mert törökfölyhört nem emelt elvezés alatt tartottak négyen, továbbá 150—180 frt pénzbüntetésre ítélték, elmarasztalván őket 15 napra az eddigi s az ezután filerendő költségek visszeselében, nemkülönben a kifogásolt, s már eladott borok 3938 frt 85 kr értékében. A *ezék föllebezett ezen ítélet ellen s így került újra a tanács elé, mely tegnap ülésében az elsőfokú ítéletet némely módosítva a következőképp határozott: Lipschitz* és társa Antonia, mint a Lipschitz és társa soproni borkereskedő *ezék* tagjai, mert 82 lb. és 59 liter mesterséges bor tisztamélt, homokvidéki bor név alatt és 150 lb. apuial bor törökfölyhört keverve hoztak forgalomba, az 1893. évi XXIII. l-cz. értelmében *Lipschitz* Nánán, mint elsőrendű vádlott 150 frt pénzbüntetésre, esetleg 15 nap elzárásra, *Lipschitz* Antonia pedig 100 frt pénzbüntetésre, esetleg 10 nap elzárásra ítéltetik. Tartoznak ezenkívül az eljárás költségei viselni, a kifogásolt borok értéke fejében pedig 3935 frt 85 kr és ennek 5/6-os kamatát a soproni szegényalap javára letétbe helyezni. Ezenfelül *Lipschitz* Nánán mesterséges borok készítését külön 150 frt pénzbüntetéssel és még 15 nap elzárással büntetik.

A friss gyümölcsök és göngyöletek mérsékelt díjazásúak. A bajor-hegys és bajor-német vasúti forgalomban azáltal az állami gyümölcs május—december időközökben nagyobb kedvezményt élvez, mint az év többi hónapjaiban, amennyiben ezen időközökben 5000 kg. elszállításra az A1 osztály helyett az A2 osztály, 10000 kg. elszállításánál pedig az A2 osztály helyett az A3 állami díjazású díjtarifát jönnék alkalmazni. A tengerentúli kivitelre szánt gyümölcs kocsiaramonnyokban való szállításánál pedig a II. kivételes díjazású díjtarifát nyerne alkalmazni. A gyümölcs csomagoláshoz igényelt kosarakat azon díjtétel nélkül fizetve, mint a millyen a fennálló gyöngyöletek szállításiára néve használják. Alkalmazásnak vélték ezt az állami díjtárat, mivel nálunk gyümölcs értékesítése szempontjából a vasutak semminemű vagy csak igen csekély lokalizáris mérsékelt engedélyeznek. A kivétel érdekében mi sem történik, a vasutak által előszívte nem lesz és így megfontoljuk, hogy a távol Amerika árszét el bennünket és szomszéd piacainkat az ő előcsob, de solesje gyümölcsével.

A vizierő kihazánálása ipari villamvilágítási *ezek*okra. Az utóbbi időben a szerbi kaptisna részéről egy kulturális váallat nyert szentesítést, melynek nemzetgazdasági jelentősége nagy hangsúlyt. A vasgyáradnyadály munkálatait által ugyanis a szerbi parton Kosle Doljétt egész a Vaskapuig óriási vizierő áll rendelkezésre, amely legalább is 100,000 lóerőre becsülhető. A szerbi kormány felismerte azon nagy előnyöket, melyek így hatalmas mozgató erő czeleiszer felhasználása által a szerbi közgazdasági állapota nagy érdeklődés előmozdítását elérhető lehetnek, mint az iparkodók azokat megszerezn. A kaptisna által elfogadott javaslat főbb határozatánai a következők: A vállalkozónak egy braunschweig Luther nevű iparos a vizierő teljes kizárólagos kihazánálási joga lett bitovisita ipari, műszaki, közlekedési és egyéb közgazdasági vállalatok továbbá villamvilágítási berendezésére a szerbi területen. Idegen állománok tehát Magyarországban is ezen vizierő csakis a kaptisna beilegzésével lehet eladni. A vizierő elnyerésére szükséges felszereléseknek (körülbelül 2 millió frt) 4 év alatt kell elkészülni, a nyert erőt 8 év alatt kell használniába venni, 20 évig kihazánálható, az allan azon a kihazánálható, melyeket a váallat fel nem használ. A váallat jogot nyer kutatást és kiadásokat tárnak, bányákat, köveket feltalni, kohókat felállítani, rezet kiejteni bizonyos meghatározott területen. A rendelkezési jog 10 évillet meg 50 évig és ezért az előállított éremmentes értékeknek 1/2-át fizeti. A kövek után az érték 5/6-át fizeti át ingyen kap az állami erdőből stb.

KERESKEDELEM, TÖZSME.

Budapesti gabonátörzés.

(Guttmann és Wahl Budapesti terménypiacirányi *ezék* jelentése.)

Budapest, 1897. október 16.

Az időjárás e héten ismét kedvezőbb volt; a csapadék megcsökkent és egyre hűvösebb lett, sán derült maradt; ami által a vetési munkálatok teljes folytatása is vált lehetővé. A vizálás úgy változott. Kölföldre az idő még kevésbé s hűvös maradt.

A külföldi piacok üzletmentesüléltleg a hangulat kellemes, a forgalom azonban csak részben öntendül. Az amerikai jelentések gyakraiban változók és a realizációk vagy feloldási vételök terjedelme szerint emelkedők vagy csökkenők voltak, a két végtele azonban egyenlegként áll mutatkozik változás. Angliában a kereslet javult és prompt bura 1/2 sh. emelkedett. A határüzlet megehonásúla pedig szintén hozzájárult a forgalom megelekléséhez. A két végtele az üzlet esendősébe. A francia piacokon ugyancsak kedvező volt az irányzat, a fogyasztás 5/6-veldeudt tanúsított és bura ugyanitt szilárdan tartottak. A többi piacokon szintén több-kevésbé mutatkozott kereslet, mert a kereslet csökkenés és új a tulajdonosok aköveteléseit teljes mérven vetni figyelembe.

Nálunk a hangulat szintén szilárdan alakult és a helyi érdeklődés mellett kenyeménagr, úgynevezett takarmányüzletök tartott árukot teljes forgalomban.

Az üzlet hét részletéről következőket jelentetünk meg:

Bura állandóan gyengén van kínálva, mert a hozatok a vidéki piacokon is szeri korlátozott mozognak. Közvetlen az irányzat szilárd volt, utóbb azonban gyengült, rövidesen azonban ismét szilárdulást lett és a vételök is kedvező maradt. Az áralakulás nem mutat fel változást és a múlt heti névön maradt meg. Különböző bura méretekkel állt a forgalom és csupán körülbelül 10,000 mm.-ra szorították. A heti hozatok 188,000 mm. tesznek ki, az összforralom 150,000 mm.

Rozs iránt a kereslet gyenge maradt, a kínálat azonban szintén korlátozott és így a forgalom nem öblehetett nagyobb arányú. A vidéken felleg a fogyasztás csak csekély mérven az export veti részt, az árk azonban valamely csökkenés és minőség szent Budapesti bura átlagára 8.30—9.40 frt és helyben 8.45 frt jegyzettek.

Arpa (rakapny) és hatolási *ezek*okra jó érdeklődésre talált és gyórosan újított hirtelökönk vetésűre tartaszottak. A kínálat azonban csak gyenge lévén, az üzlet ezekben sem fejlődött. Minőség szent 6.70—8 frt értékű el helyben. Állomásokon átveve mint 6.50—7.50 frt között a piacra és teljes melletti árak valóban elérhető.

Zab csak mérsékelt mennyiségben érkezik és szilárd irányzata talál. Jóbb minőségű hiányzanak és

*ezek*et 10 krral több fizetnek, míg közepminőségűek ártárakon. A forgalomban volt ca. 4000 mm.-rt szin és tisztaság szerint 6.—8 frt és frt Cassa érhető et.

Tengeri egészséges minőségben elszállítású *ezek*okra a 4.90—4.60 frt-ot ki, dokos és alendrésűt ára 4.20—4.0 frt között írta fel. A tisztaságú feloldási száma, *Kasztúr* — Meztelbérin viszonyításban 4.60 4.65 frt volt elérhető.

Olajmagok: *Képzavar*ezekben e héten sem volt forgalom. *Jegyzettek* 12.25—12.50 frt. *Bétsi* repese 12.—12.25 frt. *Gomborka* kb. 10.50—11.50 frt, *redrepe* kb. 5.50—6.— frt, *lemagj* 10.75 frt Budapestban.

Élelmiszerek: *Bab*ok a hangulat továbbra esendős; a kínálati szemben állt mutatkozik vételök és így nem fejlődött *Ab* Baja-Zombor 7.56 frt, *örpe helyen* *Fu*szavanyk s.— frt, *barna bab* (döntés) jegyzettek, *Kasztúr* — Meztelbérin 4.75—5.— frt jegyztek.

Vetelmagok: *Vöröshere* az erőre amerikai verseny folytán meglehetően alák melletti csak néhány értékelődött. **Minőség szerinti bábok** — *aprób* szent árúrt 34.—37.— frt, *durvaszámú felvidéki árúrt* 37.—42.— frt értékű. *Magyarországi* — *Magyarországi* kinnakok és hazai tenuesu ára ismét tetteükben a 30.—35.— frt volt a forgalomban. *Muharany* 5.50 frt jegyzetik helyben.

Napi jelentés 1897. Október 19.

Készbuza ma gyengén kínálatott, a malnok eleinte tartózkodók voltak és csak előcsobban akartak venni, az irány emelkedésé elanylyab. Elkelt kb. 20,000 mm. és az árak 5. krral, alendrésűt ára 10 krral előcsob.

Értékek:

Tízszázaléki:	300 mm. 76 kg. a 12.56 frt s 6 óra
	100 " 76 " 12.40 " vegyul
	300 " 76 " 12.55 " 3 óra
	100 " 76 " 12.45 " 3 óra
	100 mm. 75 " 12.17 1/2 frt
	100 " 74 " 12.15 "
	150 " 74 " 12.10 "
	100 " 73 " 12.05 "
	100 " 73 " 12.05 "
Pestvidéki:	100 " 78 " 12.70 "
	100 " 78 " 12.70 "
	160 " 77 " 12.70 "
	1500 " 76 " 12.60 "
	100 " 76 " 12.60 "
	100 " 75 " 12.40 " 3 óra
Fehérmegyei:	400 " 79 " 12.10 "
	850 " 76 " 12.60 "
	850 " 76 " 12.50 "
Makói:	300 " 74 " 12.40 "
	2000 " 76 kg. kb. 12.55 "
H-ízvári:	500 " 75 " 12.15 "
	500 " 75 " 12.15 "
Tólnai:	500 " 76 " 12.45 "

Készruza lánnyhó volt és 8.25 frt-ig ab és parás it lett el.

Arpa minőség szent 6.70—6.— ab itt kelt el.

Tengeri gyenge forgalom és az uszancsa ára szerinti adható el.

Zab tartott.

Határvidék lánnyh. New York fojtán lánnyh indult.

Következő kötések történetek.

	Kötelet.	Déli árslat.
Tavaszi buza . . .	11.73—11.70—11.71	11.71—73
Tavaszi rozs . . .	8.45—8.40	8.40—42
Ozari buza . . .	8.45—8.40	8.40—42
Tavaszi rozs . . .	8.03—8.58—8.60	8.05—02
Tavaszi buza . . .	8.02	8.00—02
Ozari buza . . .	8.02	8.00—02
Ok. tengeri . . .	4.45	4.45—50
Uj tengeri . . .	5.13—5.10—5.12	5.12—13
Uj repce . . .	11.50	11.50—00

Szeszűlet.

Szez. (Göldinger) Gábor szeszgyári főtitkarszó (tudósítás.)

A szeszüzletben a hét elején lánnyhó irányzat uralkodott és a szeszárak azonnali szállására 13 krral előcsobban zárultak. *Finnovított* szesz úgy budapesti, valamint vidéki gyárak által előcsobban lett kínálva és 55—55.5 frton kelt el azonnali szállásra, valamint *zárlata*. *Élelmiszerek* nyághyan feloldómagyarorsági fogyasztók által 54.50—54.75 frton kelt víz vásárolva.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyeresésszel 17.25—17.50 frton kelt kínálva *60*—magyarországi állomásokhoz szállítva.

A kontingens nyereséssze *ára Budapest*en 17.50—17.75 frt.

Bétsi jegyzés 18.40—18.80 frt kontingens nyeresésszel.

Földaj jegyzés 52.87—52.85 frt adóztott barginyeresésszel.

Tízszázaléki jegyzés 9.87—10.— frt hektoliterenként 90% magyárvitelt szeszűt.

4743. I. sz.

Hirdetmény.

Az alábbi megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közös hadseregei és m. kir. honvéd-csapatok élelem-szükségleteinek bérlet útján való biztosítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

A TÁRGYALÁSOK TARTATNÁK

mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	mely megye	mely csapat számára	időtartama	körülbelül napi szükséglet		Körülbelül felvett össze- számlát	Bánatpénz		
						kenyér	zab		a következő ozlikokra	zab	
						adagonkint	840	4200	zabban	kenyér	zab
						tól	grammal	adag	mmásza	forint	
Helyőrségi csapatok, intézet k, elsőségiettek és honvéd-csapatok száma.											
1897. október 28. d. e. 10 órákor	a budapesti élel- mezési raktárnál	Szabadka	Bács-Bodrog	cs. és kir. közös hadsereg	463	68	870	525	290		
		Zombor		m. k. honvéd-csapatok	200	12	150	240	50		
1897. nov. 11. d. e. 10 órákor	a kecskeméti városi tanácsnál	Kecskemét	Pest-Pilis-Solt-Kis- Kun	cs. és kir. közös hadsereg	792	428	5480	900	1800		
		Székesfehérvár		m. k. honvéd-csapatok	100	204	2670	230	950		
1897. november 4. d. e. 10 órákor	a székesfehérvári élelmezési raktárnál	Pécs	Baranya	cs. és kir. közös hadsereg	934	581	7420	1050	2475		
		Kaposvár		m. k. honvéd-csapatok	1181	31	400	1350	1300		
1897. október 28	a budapesti élel- zési raktárnál	Pilis-Cabai tóbor és- ehhez tartozó helysé- gek	Pest-Pilis-Solt-Kis- Kun	cs. és kir. közös hadsereg	450	237	3800	530	1200		
		Szolnok		m. k. honvéd-csapatok	250	12	184	240	50		
1897. november 11.	a kecskeméti városi tanácsnál	Órkény lövőde	Pest-Pilis-Solt-Kis- Kun	cs. és kir. közös hadsereg	104	158	2000	180	600		
		Czigléd		m. k. honvéd-csapatok	167	162	2070	180	600		
1897. nov. 4.	a székesfehérvári élelmezési raktárnál	Ábony	Tolna	cs. és kir. közös hadsereg	164	156	2000	180	600		
		Tolna		m. k. honvéd-csapatok	164	156	2000	180	600		

A fegyverraktárokra beronoló szabadságát, tartalékos, póttartalékos és honvédelegység szükségletét a szállító szintén köteles a elfogadott szállítási árakat kiszolgáltatni. A Bérletnyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a fentelti fűzet A—C határozásának értelmében kiszolgáltatni.

Különös határozmányok.

A cs. és kir. közös hadsereg számára :

Azon állomásokra nézve, melyeken a bérleti időtartam alatt, különösen a lovasságnál az osztály- vagy ezred összpontosítás, lovas dandáralkotás, hadgyakorlat vagy neveléses munkák, és mellyek dandár dandár ellen vagy hadosztály vagy más katonai gyakorlat eszközöltetik, a bérletnyertes, ha kiváltképp, köteles a száma nagyobb szükségletét és az eszedel engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani.

Valamennyi állomáson a kenyérnek készítése ott helyben eszközöndő. A katonakenyér két 700 gr. adagos cipóknak állítandó elő.

A kőfűtőcsigák cipóknak tisztában 1600 grammot és kisítve 1400 grammot kell nyújtania.

A kenyérvételek a szükségleti helyeken ötnaponként történnek.

Zab, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztonság jóváhagyása mellett kivételesen 10 vagy 16 napra is közvételező.

A felvételek helyiségek 1,5 km-nél a laktanyától számítva, távolabb ne legyenek hi minőségűek és tarthatóak legyenek, akkor a szállító köteles a felvételezőndő cikkeket a szükségleti helyekre további díjazás nélkül fuvarozni.

A zabszálit — a szállítandó zab megvizsgálás céljából — raktárban egy jó állapotban lévő szesziratt tartson készletben.

Ajánlatok ki nem írt czikkre feltétlenül és szonval visszautasítottak, és ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb megismeroval nem vételnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyalt bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vételnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon czikknek, a kiirt biztosítási időtartamának egyes szakaira, különböző árjakalattól tételek.

Katonai élelmező legénységnek és üzleti eszközöknek a szállítók részére való rendelkezésre bocsátásán nincsen megengedve.

A terményeknek általános mozgósítás esetén való kiszolgáltatására nézve a szállítási feltételek fűzetének XXVII. pontjára különösen utaltatik.

A közös biztosításiok eredményéről az ajánlattevők, az ajánlatuknak a cs. és kir. közös hadseregbe vonatkozó részére nézve a hadsereg lezárásán; ellenben a m. kir. honvédségre vonatkozó részére nézve a m. kir. honvéd kerületi parancsmo-
sok által értesítettek.

Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek lovak között nagyobb betegség ütne ki, a katonai igazgatásnak jogában állandó, a felforgó ragályveszélyes állományról kiidított katonai állatorvosi bizottságy alapján, a módállományok — az igazolt szükség tartamára — a szükség-
ségekre megengedve a katonai állományoktól való szállítási, hadi élelmezési iránt intézkedni; a nélkül, hogy a szállítók valamely körülményükre igény származnak abból, hogy a lópát ezen időre nem töl véjétek fel.

A m. kir. honvédség számára :

A czikk kiszolgáltatásának a hirdetőnyben megnevezett állomásokon kell történni.

A kimentatott szükséglet növekedésére vagy apadására nézve, a magyar kir. honvédség részére érvényes szállítási feltételi fűzet határozványai mervekök.

A zab és kenyér felvételezők ott naponként eszközöndő, a tisztai tulajdon lovak számára kijáró lópát fűhívonként, vagy egész hóra is előre felvéhető.

A terményeknek általános mozgósítás esetén való kiszolgáltatására nézve a szállítási feltételek fűzetének általános mozgósítására vonatkozó határozványai mervekök.

A kiszolgáltatási időszakra nézve elrendelt minden változókat a szállító idejékorán értesítetik.

Azon vállalkozók, ki valamelyik közös állomás szükségleteinek szállítására vállalkozik, ajánlatával a honvédség irányában mindaddig kötelezettségben marad, míg a honvédségtől elfogadó, vagy elutasító határozást kézhez nem kapta.

Általános határozványok.

1. A tárgyalások bizottságilag tartatnak meg, melyhez kizárólagosan irásbeli ajánlatok fogadhatók el.

2. Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt bántépnek együtt, az illető állomás szükségleteire tárgyalásra kitűzött napon, legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyalás bizottságban beérkezni, későbbben érkező, vagy írásvirtai uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Ha valamely ajánlatban a számmal és betűkkel írt áz között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel írott áz fog helyetnek tekintetni.

3. Minden ajánlattevő, — a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, — írási képességgel és egy vagyonának előleges rólid, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi listajomba bejegyzett czégre nem volna, az illetékes gazdasági osztály által kitöltött bizonyítványra alapozott tartozik.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hóna korábbi keletűek hízának, tekintendek nem vétetnek.

Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség szerelmének ki kell tennie.

4. A tárgyalásra nére, a Budapestben, Szekesfehérvárott, 1897. évi október hó 5-én kell és a cs. és kir. hadsereg szükségleteire, illetőleg a m. kir. honvédségre nére az V. kerületben Szekesfehérváron f. évi október 5-én, a II. kerületben Szegeden és f. évi október 2-án hivatalosan kiállított feltételek fizetések határozatát mérőadók. Az eletek betakarítottak a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztonságánál, a budapesti és szekesfehérvári cs. és kir. élemezési raktáraknál, Kecskeméten a 13. huszárezred parancsnokságánál naponta délelőtti 9 óráig 13-ig.

Az ezen tizenhöz foglalt feltételek betartásához minden ajánlattevő az ajánlat behozatalával már kötelezve van.

Ezen szállítási feltételek fizetési előlétét, és a következő árk mellett bárki által megszerezhető, és pedig:

a cs. és kir. közös hadsereg szükségletét illetőleg az előbb emlitett élemezési raktárnál nyomatott ívenként 4 krajczárért, továbbá a m. kir. honvédség szükség-

letét illetőleg minden m. kir. honvéd kerület-, gyalog ezred, zászlóalj- és huszárezredparancsnokságtól fizetendőnek 8 krajczárért.

5. Későbbek a bántépnek letelettel mentesek, de ajánlatokért s az ezekben előírtall kötelezettségekré ugy mintek s vállalkozók szavatolási tartoznak.

Termelőeknek a bántépnek vagy óvadék letelettel való mentesség csak oly czikkreke adható meg, melyekét őz maguk termelnek, de írásbeli nyilatkozattal kell adniok, hogy őz az előírtall kötelezettségeit teljesítésére nére össze vagyomukból szavatolnak.

A kenyér szállításának bérbeadásánál egyenlő ajánlattevőnél a a éntőmester által becsült ajánlat előbbséggel bír.

6. Összes ajánlatok kenyér és zabra csak oly állomások fogadhatnak el, a a nem több mint 10 lóra való napi zabszükséglet van.

Ezen megengedhető összes ajánlatok is csupán egye állomások és kerületekbe tartozó helységekre nére lehetők meg s csak is akkor vétetnek tekintetbe, ha összesetükben kedvezőbbek az egyes ajánlatoknál.

Oly összes ajánlatok, melyek több állomásra vonatkoznak, feltétlenül, még pedig már a két, kisbetség által fognak visszavontatni.

7. Az élelmi czikknek az állomáshoz tartozó helységekre való előváruzására nére, a és kir. közös hadseregbeli csapatok szükséglete iránt előkészített feltételek fizet. XVIII. pontja értelmében, külön ajánlat teendő, mert különben felteletet, hogy az előváruzás a követelt szállítási árban már befoglalatik.

Ha az előváruzásra többen egyenlő árak mellett ajánlatotnak, akkor ezek közül az, ki az élelmi czikket szállítási elnyerte, előnyben részesül.

8. Az ajánlók a hadsereg, illetőleg a honvédségnek ajánlatok elfogadás iránti nyilatkozata tekintetben lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvény-cikk 314. és 315. §-ában valamely ajánlat elfogadás iránti nyilatkozata nére megállított határozat betartására.

Kelt Budapest, 1897. október hó 5-én. A biztosító bizottságtól.

Ajánlati minta.

50 kros bélyeg

Én alulirt az 1897. évi október hó 5-én, 4.745. szám alatt kell hirdetmény alapján magamat kötelezem, hogy az N állomásra nére az ahhoz tartozó helységekké:

a kenyérnek 840 grammos adagját 1400 grammos cipókban kisütve krajczár, a zabnak 4200 grammos adagját krajczár,

189 . évi 1-01 180 . évi hó végig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élemezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabad-ságoltak, tartalékok, póttartalékok és honvédek, valamint átvonulók részére, az előkészített feltételek fizet. illetőleg XVIII. pontján értelmében kiszolgáltatom és ezen ajánlatom a külön börtökben csatolt (vagy az ide csatolt elismervény a pénztárnál letételempénzt semmi más kötelezettség (nem szavatoló) nevezetesen

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítási elnyerem, legkésőbb 14 nappal az é iránti hivatalos értesítés után bántépmenten a 10 zászlóalji óvadék erejéig kiegészítenem, s ha ezt elismertem, a hadsereg, illetőleg a honvédség által feljogosított arra, hogy ezen kiegészítést a szállítási keresetemből való levonás útján eszközöltessem.

Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül, tárgyalásra előkészített feltételek foglatnak is átvonem magamat.

Az N nek N-ben kell élelmi mellékelt értesítése szerint a megbiztatásognomról és vállalképességomról szóló bizonyítványt közvértelenül a

Kelt N ben, 189 hó é-n. N. N. (vezeték- és keresztnev, lakhely, megye).

Az ajánlat lepecsételőnek és borítékára irandó: *) A körülbelüli napi szükséglet az örkényi lőder részére, s tőgyakorlatok tartama alatt, azaz megkeletőlt 1898. június havától augusztus havig 389 adag kenyér a 840 gr., 92 adag zab a 4200 gr. és 198 adag zab a 5040 gr. A szállítást az örkényi állomásra nére elnyerő, köteles az örkény melletti lőderre bevonuló csapatok szükségletét a felajánlott szállítási árakon közvetlenül a lődernek kiszolgáltatni.

*) A szállító kötelezve van a czikket a fennálló árakon a fentemlitett időszakon kívül is a Pilis-Csabán állomások csapatok részére szállítani.

4745 II. szám.

HIRDETMÉNY.

Minden feltételek tartatása mellett, melyek a Budapestben 1897. évi október hó 5-ik napján kell 4745II. számú hirdetményben felhozottak, a további bérleti tárgyalások a cs. és kir. hadsereg részére az alanti táblázatban meghatározott napokon délelőtti 10 órákor fognak megtartatni, és pedig:

A tárgyalás tartatik						Bántépnek	
mely napon	állomáson és hivatalban	a bérleti állomás száma	az ahhoz tartozó helységgel	megye	Körülbelüli napi szükséglet		a következő czikkre
					kenyér	zab	
					adagként	adagként	
					840	4200	kenyér zab
					grammal	mm.	forint

Ca. és kir. közös hadseregbeli, helyőrségi csapatok, intézetek és elszigeteltek részére.

1897. 28. október	A budapesti élemezési raktárnál	Szolnok	Jász-Nagy-Kun-Szolnok	1898. január 4-8	1898. október 31-é	381	9	115	430	40
		Pilis-Csaba	az ehhez tartozó helységgel	(s. és kir. közös hadsereg)		—	60	—	—	120
		Örkény	Örkény			164	156	2000	180	660
1897. 11. november	A kecskeméti városi tanácsnál	Czegléd	Pest-Pilis-Solt Kis-Kun			167	162	2070	180	690
		Alberti-Irsa	—			164	156	2000	180	660
		Abony	—			164	156	2000	180	660
1897. 4. november.	A szekesfehérvári élemezési raktárnál	Tolna	Tolna			453	474	6050	500	2000

Eladó szőlővessző.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület „**istvántelki immunis**” homoktalajú szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökeres európai vesszők.

Olasz Bialing	11,250	drb.	ezre	10	frt.
Nagy Burgundi	300	”	”	”	”
Tramini Firos	4,800	”	”	”	”
Furmint	600	”	”	”	”
Caneleas blanc	2,400	”	”	”	”
" blanc croq.	250	”	”	”	”
" rouge	1,275	”	”	”	”
Madelaine angevine	2,000	”	”	”	”
Más fehér	4,400	”	”	”	”
Kadarka	100	”	”	”	”

Gyökeres amerikai vesszők.

Riparia Sauvage II. osztályú	11,000	drb.	ezre	8	frt.
Herbemont	2,100	”	”	10	”
Jaquez	4,100	”	”	”	”
Vitis	900	”	”	”	”

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához

BUDAPEST, Közelek intézőknek. — Az elküldött öszszel vagy tanácsszal történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelőnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralévő rész utánvéttel szedetik be. — Caomgajásért és visszatérő szállásért ezentúl 1 frt számítatik. **IGAZGATÓ.**

10,000 3-5 éves akácza csemete,

melyek kiültetésre igen alkalmasak,

ELADÓ.

Íróvevőbet:

4578

Lovag Freystadtler Jenő uradalmi intézőségénél
Tót-Vázsonyban.

5000 darab

2 éves, legemesebb fajtaú keserű mandulára ajított, öszszel ültetésre bármely talajban terelő **törpe ószi harcazk** fából eladó és pedig:
Nagy Mígovna hatve,
 " *tarleve,*
Bell Beance, augusztus hóban érő,
Admirable Jeanes,
Brugnon Stanick,
 " *Orange,* szeptemberben érő
déja 30 kr. Nagyobb megrendelés esetén (50 db.)
díjban 25 kr. Kaplató a *Sterns* féle vilhába, *Ündö-*
fonak Ugyanott kaplató néhány ezer vengye és
 " *Passatutti,* vörös nemes szőlőtele. 4575

Ó csász. és kir. Fenségu
József főherceg és
 " *Imre* Fülöp
 " *Szász-Coburg-*
Gothal herceg udv
szállítója

Dr. Lendl Adolf,
praeparatoriuma
és
tanszerkészítő
intézte
BUDAPEST,
II. Donátí-u. 7.

Legmagasabb és magas elismerések: aranyérem, díszoklevél stb. miniszteri ajánlások. 2036

emlősök és madarak

természethű, művészi éstar-
tis **141 f. 0 m. és 6 r. e.**
Jutányos árak.
Az állatok friss állapotban előleges preparatóriánál küldendők be.

Értékesítők
100 szál, 100 szál, 200 szál, 300 szál, 400 szál, 500 szál, 600 szál, 700 szál, 800 szál, 900 szál, 1000 szál, 1100 szál, 1200 szál, 1300 szál, 1400 szál, 1500 szál, 1600 szál, 1700 szál, 1800 szál, 1900 szál, 2000 szál, 2100 szál, 2200 szál, 2300 szál, 2400 szál, 2500 szál, 2600 szál, 2700 szál, 2800 szál, 2900 szál, 3000 szál, 3100 szál, 3200 szál, 3300 szál, 3400 szál, 3500 szál, 3600 szál, 3700 szál, 3800 szál, 3900 szál, 4000 szál, 4100 szál, 4200 szál, 4300 szál, 4400 szál, 4500 szál, 4600 szál, 4700 szál, 4800 szál, 4900 szál, 5000 szál, 5100 szál, 5200 szál, 5300 szál, 5400 szál, 5500 szál, 5600 szál, 5700 szál, 5800 szál, 5900 szál, 6000 szál, 6100 szál, 6200 szál, 6300 szál, 6400 szál, 6500 szál, 6600 szál, 6700 szál, 6800 szál, 6900 szál, 7000 szál, 7100 szál, 7200 szál, 7300 szál, 7400 szál, 7500 szál, 7600 szál, 7700 szál, 7800 szál, 7900 szál, 8000 szál, 8100 szál, 8200 szál, 8300 szál, 8400 szál, 8500 szál, 8600 szál, 8700 szál, 8800 szál, 8900 szál, 9000 szál, 9100 szál, 9200 szál, 9300 szál, 9400 szál, 9500 szál, 9600 szál, 9700 szál, 9800 szál, 9900 szál, 10000 szál, 10100 szál, 10200 szál, 10300 szál, 10400 szál, 10500 szál, 10600 szál, 10700 szál, 10800 szál, 10900 szál, 11000 szál, 11100 szál, 11200 szál, 11300 szál, 11400 szál, 11500 szál, 11600 szál, 11700 szál, 11800 szál, 11900 szál, 12000 szál, 12100 szál, 12200 szál, 12300 szál, 12400 szál, 12500 szál, 12600 szál, 12700 szál, 12800 szál, 12900 szál, 13000 szál, 13100 szál, 13200 szál, 13300 szál, 13400 szál, 13500 szál, 13600 szál, 13700 szál, 13800 szál, 13900 szál, 14000 szál, 14100 szál, 14200 szál, 14300 szál, 14400 szál, 14500 szál, 14600 szál, 14700 szál, 14800 szál, 14900 szál, 15000 szál, 15100 szál, 15200 szál, 15300 szál, 15400 szál, 15500 szál, 15600 szál, 15700 szál, 15800 szál, 15900 szál, 16000 szál, 16100 szál, 16200 szál, 16300 szál, 16400 szál, 16500 szál, 16600 szál, 16700 szál, 16800 szál, 16900 szál, 17000 szál, 17100 szál, 17200 szál, 17300 szál, 17400 szál, 17500 szál, 17600 szál, 17700 szál, 17800 szál, 17900 szál, 18000 szál, 18100 szál, 18200 szál, 18300 szál, 18400 szál, 18500 szál, 18600 szál, 18700 szál, 18800 szál, 18900 szál, 19000 szál, 19100 szál, 19200 szál, 19300 szál, 19400 szál, 19500 szál, 19600 szál, 19700 szál, 19800 szál, 19900 szál, 20000 szál, 20100 szál, 20200 szál, 20300 szál, 20400 szál, 20500 szál, 20600 szál, 20700 szál, 20800 szál, 20900 szál, 21000 szál, 21100 szál, 21200 szál, 21300 szál, 21400 szál, 21500 szál, 21600 szál, 21700 szál, 21800 szál, 21900 szál, 22000 szál, 22100 szál, 22200 szál, 22300 szál, 22400 szál, 22500 szál, 22600 szál, 22700 szál, 22800 szál, 22900 szál, 23000 szál, 23100 szál, 23200 szál, 23300 szál, 23400 szál, 23500 szál, 23600 szál, 23700 szál, 23800 szál, 23900 szál, 24000 szál, 24100 szál, 24200 szál, 24300 szál, 24400 szál, 24500 szál, 24600 szál, 24700 szál, 24800 szál, 24900 szál, 25000 szál, 25100 szál, 25200 szál, 25300 szál, 25400 szál, 25500 szál, 25600 szál, 25700 szál, 25800 szál, 25900 szál, 26000 szál, 26100 szál, 26200 szál, 26300 szál, 26400 szál, 26500 szál, 26600 szál, 26700 szál, 26800 szál, 26900 szál, 27000 szál, 27100 szál, 27200 szál, 27300 szál, 27400 szál, 27500 szál, 27600 szál, 27700 szál, 27800 szál, 27900 szál, 28000 szál, 28100 szál, 28200 szál, 28300 szál, 28400 szál, 28500 szál, 28600 szál, 28700 szál, 28800 szál, 28900 szál, 29000 szál, 29100 szál, 29200 szál, 29300 szál, 29400 szál, 29500 szál, 29600 szál, 29700 szál, 29800 szál, 29900 szál, 30000 szál, 30100 szál, 30200 szál, 30300 szál, 30400 szál, 30500 szál, 30600 szál, 30700 szál, 30800 szál, 30900 szál, 31000 szál, 31100 szál, 31200 szál, 31300 szál, 31400 szál, 31500 szál, 31600 szál, 31700 szál, 31800 szál, 31900 szál, 32000 szál, 32100 szál, 32200 szál, 32300 szál, 32400 szál, 32500 szál, 32600 szál, 32700 szál, 32800 szál, 32900 szál, 33000 szál, 33100 szál, 33200 szál, 33300 szál, 33400 szál, 33500 szál, 33600 szál, 33700 szál, 33800 szál, 33900 szál, 34000 szál, 34100 szál, 34200 szál, 34300 szál, 34400 szál, 34500 szál, 34600 szál, 34700 szál, 34800 szál, 34900 szál, 35000 szál, 35100 szál, 35200 szál, 35300 szál, 35400 szál, 35500 szál, 35600 szál, 35700 szál, 35800 szál, 35900 szál, 36000 szál, 36100 szál, 36200 szál, 36300 szál, 36400 szál, 36500 szál, 36600 szál, 36700 szál, 36800 szál, 36900 szál, 37000 szál, 37100 szál, 37200 szál, 37300 szál, 37400 szál, 37500 szál, 37600 szál, 37700 szál, 37800 szál, 37900 szál, 38000 szál, 38100 szál, 38200 szál, 38300 szál, 38400 szál, 38500 szál, 38600 szál, 38700 szál, 38800 szál, 38900 szál, 39000 szál, 39100 szál, 39200 szál, 39300 szál, 39400 szál, 39500 szál, 39600 szál, 39700 szál, 39800 szál, 39900 szál, 40000 szál, 40100 szál, 40200 szál, 40300 szál, 40400 szál, 40500 szál, 40600 szál, 40700 szál, 40800 szál, 40900 szál, 41000 szál, 41100 szál, 41200 szál, 41300 szál, 41400 szál, 41500 szál, 41600 szál, 41700 szál, 41800 szál, 41900 szál, 42000 szál, 42100 szál, 42200 szál, 42300 szál, 42400 szál, 42500 szál, 42600 szál, 42700 szál, 42800 szál, 42900 szál, 43000 szál, 43100 szál, 43200 szál, 43300 szál, 43400 szál, 43500 szál, 43600 szál, 43700 szál, 43800 szál, 43900 szál, 44000 szál, 44100 szál, 44200 szál, 44300 szál, 44400 szál, 44500 szál, 44600 szál, 44700 szál, 44800 szál, 44900 szál, 45000 szál, 45100 szál, 45200 szál, 45300 szál, 45400 szál, 45500 szál, 45600 szál, 45700 szál, 45800 szál, 45900 szál, 46000 szál, 46100 szál, 46200 szál, 46300 szál, 46400 szál, 46500 szál, 46600 szál, 46700 szál, 46800 szál, 46900 szál, 47000 szál, 47100 szál, 47200 szál, 47300 szál, 47400 szál, 47500 szál, 47600 szál, 47700 szál, 47800 szál, 47900 szál, 48000 szál, 48100 szál, 48200 szál, 48300 szál, 48400 szál, 48500 szál, 48600 szál, 48700 szál, 48800 szál, 48900 szál, 49000 szál, 49100 szál, 49200 szál, 49300 szál, 49400 szál, 49500 szál, 49600 szál, 49700 szál, 49800 szál, 49900 szál, 50000 szál, 50100 szál, 50200 szál, 50300 szál, 50400 szál, 50500 szál, 50600 szál, 50700 szál, 50800 szál, 50900 szál, 51000 szál, 51100 szál, 51200 szál, 51300 szál, 51400 szál, 51500 szál, 51600 szál, 51700 szál, 51800 szál, 51900 szál, 52000 szál, 52100 szál, 52200 szál, 52300 szál, 52400 szál, 52500 szál, 52600 szál, 52700 szál, 52800 szál, 52900 szál, 53000 szál, 53100 szál, 53200 szál, 53300 szál, 53400 szál, 53500 szál, 53600 szál, 53700 szál, 53800 szál, 53900 szál, 54000 szál, 54100 szál, 54200 szál, 54300 szál, 54400 szál, 54500 szál, 54600 szál, 54700 szál, 54800 szál, 54900 szál, 55000 szál, 55100 szál, 55200 szál, 55300 szál, 55400 szál, 55500 szál, 55600 szál, 55700 szál, 55800 szál, 55900 szál, 56000 szál, 56100 szál, 56200 szál, 56300 szál, 56400 szál, 56500 szál, 56600 szál, 56700 szál, 56800 szál, 56900 szál, 57000 szál, 57100 szál, 57200 szál, 57300 szál, 57400 szál, 57500 szál, 57600 szál, 57700 szál, 57800 szál, 57900 szál, 58000 szál, 58100 szál, 58200 szál, 58300 szál, 58400 szál, 58500 szál, 58600 szál, 58700 szál, 58800 szál, 58900 szál, 59000 szál, 59100 szál, 59200 szál, 59300 szál, 59400 szál, 59500 szál, 59600 szál, 59700 szál, 59800 szál, 59900 szál, 60000 szál, 60100 szál, 60200 szál, 60300 szál, 60400 szál, 60500 szál, 60600 szál, 60700 szál, 60800 szál, 60900 szál, 61000 szál, 61100 szál, 61200 szál, 61300 szál, 61400 szál, 61500 szál, 61600 szál, 61700 szál, 61800 szál, 61900 szál, 62000 szál, 62100 szál, 62200 szál, 62300 szál, 62400 szál, 62500 szál, 62600 szál, 62700 szál, 62800 szál, 62900 szál, 63000 szál, 63100 szál, 63200 szál, 63300 szál, 63400 szál, 63500 szál, 63600 szál, 63700 szál, 63800 szál, 63900 szál, 64000 szál, 64100 szál, 64200 szál, 64300 szál, 64400 szál, 64500 szál, 64600 szál, 64700 szál, 64800 szál, 64900 szál, 65000 szál, 65100 szál, 65200 szál, 65300 szál, 65400 szál, 65500 szál, 65600 szál, 65700 szál, 65800 szál, 65900 szál, 66000 szál, 66100 szál, 66200 szál, 66300 szál, 66400 szál, 66500 szál, 66600 szál, 66700 szál, 66800 szál, 66900 szál, 67000 szál, 67100 szál, 67200 szál, 67300 szál, 67400 szál, 67500 szál, 67600 szál, 67700 szál, 67800 szál, 67900 szál, 68000 szál, 68100 szál, 68200 szál, 68300 szál, 68400 szál, 68500 szál, 68600 szál, 68700 szál, 68800 szál, 68900 szál, 69000 szál, 69100 szál, 69200 szál, 69300 szál, 69400 szál, 69500 szál, 69600 szál, 69700 szál, 69800 szál, 69900 szál, 70000 szál, 70100 szál, 70200 szál, 70300 szál, 70400 szál, 70500 szál, 70600 szál, 70700 szál, 70800 szál, 70900 szál, 71000 szál, 71100 szál, 71200 szál, 71300 szál, 71400 szál, 71500 szál, 71600 szál, 71700 szál, 71800 szál, 71900 szál, 72000 szál, 72100 szál, 72200 szál, 72300 szál, 72400 szál, 72500 szál, 72600 szál, 72700 szál, 72800 szál, 72900 szál, 73000 szál, 73100 szál, 73200 szál, 73300 szál, 73400 szál, 73500 szál, 73600 szál, 73700 szál, 73800 szál, 73900 szál, 74000 szál, 74100 szál, 74200 szál, 74300 szál, 74400 szál, 74500 szál, 74600 szál, 74700 szál, 74800 szál, 74900 szál, 75000 szál, 75100 szál, 75200 szál, 75300 szál, 75400 szál, 75500 szál, 75600 szál, 75700 szál, 75800 szál, 75900 szál, 76000 szál, 76100 szál, 76200 szál, 76300 szál, 76400 szál, 76500 szál, 76600 szál, 76700 szál, 76800 szál, 76900 szál, 77000 szál, 77100 szál, 77200 szál, 77300 szál, 77400 szál, 77500 szál, 77600 szál, 77700 szál, 77800 szál, 77900 szál, 78000 szál, 78100 szál, 78200 szál, 78300 szál, 78400 szál, 78500 szál, 78600 szál, 78700 szál, 78800 szál, 78900 szál, 79000 szál, 79100 szál, 79200 szál, 79300 szál, 79400 szál, 79500 szál, 79600 szál, 79700 szál, 79800 szál, 79900 szál, 80000 szál, 80100 szál, 80200 szál, 80300 szál, 80400 szál, 80500 szál, 80600 szál, 80700 szál, 80800 szál, 80900 szál, 81000 szál, 81100 szál, 81200 szál, 81300 szál, 81400 szál, 81500 szál, 81600 szál, 81700 szál, 81800 szál, 81900 szál, 82000 szál, 82100 szál, 82200 szál, 82300 szál, 82400 szál, 82500 szál, 82600 szál, 82700 szál, 82800 szál, 82900 szál, 83000 szál, 83100 szál, 83200 szál, 83300 szál, 83400 szál, 83500 szál, 83600 szál, 83700 szál, 83800 szál, 83900 szál, 84000 szál, 84100 szál, 84200 szál, 84300 szál, 84400 szál, 84500 szál, 84600 szál, 84700 szál, 84800 szál, 84900 szál, 85000 szál, 85100 szál, 85200 szál, 85300 szál, 85400 szál, 85500 szál, 85600 szál, 85700 szál, 85800 szál, 85900 szál, 86000 szál, 86100 szál, 86200 szál, 86300 szál, 86400 szál, 86500 szál, 86600 szál, 86700 szál, 86800 szál, 86900 szál, 87000 szál, 87100 szál, 87200 szál, 87300 szál, 87400 szál, 87500 szál, 87600 szál, 87700 szál, 87800 szál, 87900 szál, 88000 szál, 88100 szál, 88200 szál, 88300 szál, 88400 szál, 88500 szál, 88600 szál, 88700 szál, 88800 szál, 88900 szál, 89000 szál, 89100 szál, 89200 szál, 89300 szál, 89400 szál, 89500 szál, 89600 szál, 89700 szál, 89800 szál, 89900 szál, 90000 szál, 90100 szál, 90200 szál, 90300 szál, 90400 szál, 90500 szál, 90600 szál, 90700 szál, 90800 szál, 90900 szál, 91000 szál, 91100 szál, 91200 szál, 91300 szál, 91400 szál, 91500 szál, 91600 szál, 91700 szál, 91800 szál, 91900 szál, 92000 szál, 92100 szál, 92200 szál, 92300 szál, 92400 szál, 92500 szál, 92600 szál, 92700 szál, 92800 szál, 92900 szál, 93000 szál, 93100 szál, 93200 szál, 93300 szál, 93400 szál, 93500 szál, 93600 szál, 93700 szál, 93800 szál, 93900 szál, 94000 szál, 94100 szál, 94200 szál, 94300 szál, 94400 szál, 94500 szál, 94600 szál, 94700 szál, 94800 szál, 94900 szál, 95000 szál, 95100 szál, 95200 szál, 95300 szál, 95400 szál, 95500 szál, 95600 szál, 95700 szál, 95800 szál, 95900 szál, 96000 szál, 96100 szál, 96200 szál, 96300 szál, 96400 szál, 96500 szál, 96600 szál, 96700 szál, 96800 szál, 96900 szál, 97000 szál, 97100 szál, 97200 szál, 97300 szál, 97400 szál, 97500 szál, 97600 szál, 97700 szál, 97800 szál, 97900 szál, 98000 szál, 98100 szál, 98200 szál, 98300 szál, 98400 szál, 98500 szál, 98600 szál, 98700 szál, 98800 szál, 98900 szál, 99000 szál, 99100 szál, 99200 szál, 99300 szál, 99400 szál, 99500 szál, 99600 szál, 99700 szál, 99800 szál, 99900 szál, 100000 szál, 100100 szál, 100200 szál, 100300 szál, 100400 szál, 100500 szál, 100600 szál, 100700 szál, 100800 szál, 100900 szál, 101000 szál, 101100 szál, 101200 szál, 101300 szál, 101400 szál, 101500 szál, 101600 szál, 101700 szál, 101800 szál, 101900 szál, 102000 szál, 102100 szál, 102200 szál, 102300 szál, 102400 szál, 102500 szál, 102600 szál, 102700 szál, 102800 szál, 102900 szál, 103000 szál, 103100 szál, 103200 szál, 103300 szál, 103400 szál, 103500 szál, 103600 szál, 103700 szál, 103800 szál, 103900 szál, 104000 szál, 104100 szál, 104200 szál, 104300 szál, 104400 szál, 104500 szál, 104600 szál, 104700 szál, 104800 szál, 104900 szál, 105000 szál, 105100 szál, 105200 szál, 105300 szál, 105400 szál, 105500 szál, 105600 szál, 105700 szál, 105800 szál, 105900 szál, 106000 szál, 106100 szál, 106200 szál, 106300 szál, 106400 szál, 106500 szál, 106600 szál, 106700 szál, 106800 szál, 106900 szál, 107000 szál, 107100 szál, 107200 szál, 107300 szál, 107400 szál, 107500 szál, 107600 szál, 107700 szál, 107800 szál, 107900 szál, 108000 szál, 108100 szál, 108200 szál, 108300 szál, 108400 szál, 108500 szál, 108600 szál, 108700 szál, 108800 szál, 108900 szál, 109000 szál, 109100 szál, 109200 szál, 109300 szál, 109400 szál, 109500 szál, 109600 szál, 109700 szál, 109800 szál, 109900 szál, 110000 szál, 110100 szál, 110200 szál, 110300

Hirdetés 4-8 szög 20 k. ...

KIS HÍRDETESEK.

Csak hirdetés a ...

Család any level-leve válaszainkat, melyekről válasza szükséges levélbőveget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Számlatiszt, ...

Alföldi ...

Széchenyirendes, ...

Teljesen gazda ...

Keresetkötő ...

A Nagy-órái ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Gazdatiszt ...

Gazdatiszt ...

Gazdatiszt ...

Gazdatiszt ...

Kisgazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Aranyos gazda ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Számlatiszt ...

Házikasszonyok ...

Kulcsár ...

Gazdasági ...

Felsőb ...

Felsőb ...

Felsőb ...

Kertész ...

Felsőb ...

Kertész ...

Hendelkötő ...

Földműves ...

Földműves ...

Földműves ...

Földműves ...

Földműves ...

Földműves ...

Egy ...

ÁLLATOK ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Állatok ...

Veszek gazdasági magvakat

Idényre ...

Ajánlok öszi vetésre szőszi búkköny

1000 ...

Mauthner Ödön

Magyar ...

Birtokbérlet

2000 ...

Országos

Aranyos ...

Szőlővetés

Aranyos ...

Gyökerező

Aranyos ...

Törlesztés

Aranyos ...

Eladó sertések.

Orczy Andor ur ...

17 db 3 1/2 - 4 1/2 éves; 9 db ...

mangalicza, koca

6 db 6 db 3 1/2 - 4 1/2 éves; 7 db 1 1/2 éves

Ujász, (Pálm.) 1807.

Póka Lajos

VEGYESEK.

Felsőb ...

Felsőb ...

Felsőb ...

Eladó sertések.

Orczy Andor ur ...

17 db 3 1/2 - 4 1/2 éves; 9 db ...

mangalicza, koca

6 db 6 db 3 1/2 - 4 1/2 éves; 7 db 1 1/2 éves

Ujász, (Pálm.) 1807.

Póka Lajos

VEGYESEK.

Felsőb ...

Felsőb ...

Felsőb ...

